

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CERCETAREA ECONOMICĂ
ACADEMICĂ
2004

Coordonator program: Prof. dr. Valeriu IOAN-FRANC, m.c. A.R.

Coordonator temă: Dorina GHEORGHE

CENTRUL DE INFORMARE ȘI DOCUMENTARE ECONOMICĂ

Centrul de Informare și Documentare Economică

București, România

Editor: Valeriu IOAN-FRANC, m.c. A.R.

Redactor coordonator, prezentare grafică și tehnoredactare: Dorina GHEORGHE

Redactor: Aida SARCHIZIAN

Culegere text: Carmen DIȚULESCU

Toate drepturile asupra acestei ediții aparțin

Institutului Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu”.

Reproducerea, fie și parțială și pe orice suport, este interzisă fără acordul prealabil al editorului,
fiind supusă prevederilor legii drepturilor de autor.

ISBN 978-973-159-310-4

2024

Programul Strategic Specific (PSS) 7. - Dezvoltarea și crearea de instrumente de lucru – enciclopedii, dicționare, baze de date, arhive etc. Promovarea, diseminarea și valorificarea rezultatelor cercetărilor institutelor din rețeaua INCE

Tema PSS 7.1 - Cercetarea economică academică românească. Constituirea bazei de date privind lucrările de cercetare efectuate în perioada 1990-2020 în INCE și institutele sale componente. Etapa 4 – Baza de date standardizată și încărcarea platformei Constituirea bazei generale de date aferentă lucrărilor de cercetare academică economică realizată în Institutul Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu”, perioada 1990-2000 (cercetare retrospectivă, confruntare cu planurile anuale de cercetare ale perioadei, pregătirea pentru încărcarea pe platformă).

Ediția de față cuprinde lucrări realizate în cadrul programelor de cercetare ale
Institutului Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu”
în anul 2004

SUMAR

Argument.....	11
INSTITUTUL DE ECONOMIE NAȚIONALĂ.....	14
Mecanisme și instrumente de finanțare în procesul de dezvoltare regională; cazul întreprinderilor mici și mijlocii și al proiectelor mari de infrastructură	15
Evaluarea multidimensională a nivelului de trai – dimensiunea teritorială. Decalaje. Principalele cauze, efecte și remedii posibile	18
Mecanisme de restructurare a sectorului public.....	21
Industria și industrializarea în secolul XX în România. Serii statistice retrospective seculare și analize de sinteză	25
INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ.....	26
Evoluția procesului de globalizare și integrare regională la început de secol și mileniu	27
Asigurarea securității energetice la nivel european.....	29
Tendințe în reajustarea sistemului comercial multilateral în contextul globalizării. Implicații pentru politica comercială a României.....	32
Politica industrială în era globalizării. Adaptări conceptuale, investiționale și de instrumentar. Consecințe pentru România	36
Impactul globalizării asupra producției și comerțului produselor tehnologice	38
Conferința interguvernamentală și tratatul constituțional al Uniunii Europene	41
Cadrul de dezvoltare a întreprinderilor noi și inovante în Uniunea Europeană. Perspective pentru firmele românești	45
Perspectivele dezvoltării industriei oțelului în țările Central și Est-europene, în contextul unei Europe lărgite	48
Uniunea Europeană și Euro în contextul extinderii la 25 de membri	52
Managementul riscului valutar în tranziția României la moneda euro	54
Tendințe în evoluția economiei mondiale și europene la orizontul 2020-2025.....	58

Schimbarea modelelor de producție și consum, opțiuni viitoare necesară pentru stoparea degradării mediului	60
Mutații în aprovizionarea cu energie electrică în Uniunea Europeană și pe plan mondial, având în vedere disponibilul de resurse primare.....	62
Tendențe și perspective în evoluția conjuncturii pe principalele piețe internaționale de mărfuri Trimestrul I 2004 (Produse siderurgice, deșeuri metalice, metale neferoase și prețioase)	64
Tendențe și perspective în evoluția conjuncturii pe principalele piețe internaționale de mărfuri în trimestrul I 2004 (Produse agroalimentare, materii prime agricole nealimentare)	65
Economia cunoașterii – tendințe europene și oportunități pentru România	66
Opțiuni de politică economică în materia investițiilor străine directe	69
Tendențe și perspective ale industriei ușoare românești în contextul evoluției pieței mondiale Partea I. Textile – Îmbrăcăminte Partea a II-a Încălțăminte	71
Gândirea economică Scurtă istorie a doctrinelor economice: Adversarii fondatorilor Volumul I, Partea a II-a	73
Gândirea economică Scurtă istorie a doctrinelor economice: Capitolul 5 John Maynard Keynes Volumul II, Partea a V-a	78
Situația economică a țărilor din Europa Centrală și de Est.....	83
Conjunctura economică în noile state independente din spațiul fostei Uniuni Sovietice și în China, Cuba, Mongolia și Vietnam în 2003 și începutul anului 2004.....	85
Evoluții și mutații în economia spațiului ex-sovietic Conjunctura economică în China, Cuba, Mongolia și Vietnam în semestrul I 2004	87
Conjunctura economică în noile state independente din spațiul fostei Uniuni Sovietice și în China, Cuba, Mongolia și Vietnam în 2003 și începutul anului 2004.....	89
Tendențe și perspective în evoluția conjuncturii pe principalele piețe internaționale de mărfuri Trimestrul II 2004 (Țiței, produse petroliere, intermediari petrochimici și uree).....	91
Tendențe și perspective în evoluția conjuncturii pe principalele piețe internaționale de mărfuri Trimestrul II 2004 (Produse agroalimentare, materii prime agricole nealimentare)	92

Tendențe și perspective în evoluția conjuncturii pe principalele piețe internaționale de mărfuri Trimestrul I 2004 (Produse agroalimentare, materii prime agricole nealimentare.....	93
Tendențe și perspective în evoluția conjuncturii pe principalele piețe internaționale de mărfuri Trimestrul II 2004 (Produse siderurgice, deșeuri metalice, metale neferoase și prețioase)	94
INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ.....	96
Elemente de impact pre și post aderare – evaluări pentru sectorul agroalimentar și rural din România	97
Piața cerealelor – provocările aderării la Uniunea Europeană	98
Piața laptelui – bariere calitative și cantitative pentru produsele lactate românești....	99
Perspectiva pieței legumelor și fructelor din România în cadrul pieței unice	100
Piața vinului din România sub restricțiile și reglementările specifice Uniunii Europene: ce șanse sunt?.....	102
Potențialul pieței cărnii din România – analiză comparativă cu UE și alte țări candidate	104
Piața oleaginoaselor în contextul actualelor orientări din Uniunea Europeană	105
Produsele ecologice - oportunități și avantaje pentru sectorul agricol românesc -	107
Piețele produselor agricole în perspectiva aderării la UE – o analiză a competitivității Evaluări econometrice ale efectelor politicilor agricole.....	108
Modele de finanțare a fermelor din agricultura României în perioada de preaderare la Uniunea Europeană	109
Mecanisme și instrumente pentru aplicare a PAC în România și unele efecte asupra principalelor sectoare agricole.....	110
Comerțul agroalimentar românesc – premisele unor schimbări așteptate și Evaluarea gradului de concordanță a legislației românești cu ACQUIS-ul comunitar, la nivelul anului 2002, pentru capitolul 7 „Agricultura”	111
Exploatația agricolă – clasificare, tipologie și potențial competitiv din perspectiva aderării la Uniunea Europeană	113
Modele regionale ale dezvoltării rurale	115

Dezvoltarea rurală și regimul funciar: experiențe, provocări, opțiuni posibile Partea a II-a: Entități agricole de producție	116
Consecințele utilizării Organismelor modificate genetic	118
Formarea AUAU-urilor – alternativă la dezvoltarea sectorului de irigații Modele regionale ale dezvoltării rurale	119
Abordări metodologice privind gestiunea exploatației agricole în perioada interbelică	120
Ecologizarea agriculturii – oportunități regionale ale dezvoltării mediului rural	121
Vulnerabilitate demografică în profil teritorial	122
Doctrină politică în agricultura actuală.....	123
Capitalul uman ca factor de risc.....	125
Regionalizarea spațiului rural după gradul de dezvoltare socio-economică și favorabilitatea condițiilor de mediu natural. Particularizarea la nivelul regiunilor: Nord-Est și Sud-Est	126
Multifuncționalitatea agriculturii și dezvoltarea durabilă.....	128
Eficiența economică, socială și ecologică în contextul dezvoltării durabile a agriculturii și integrării în Uniunea Europeană.....	129
Resurse și premise ale dezvoltării durabile regionale în sectorul agroalimentar.....	131
Efectul stimulator al investițiilor asupra dezvoltării durabile în sectorul agroalimentar	132
Opțiuni de politică agricolă pe termen lung din perspectiva dezvoltării durabile a României Capitol în „Strategia de dezvoltare a României – orizont 2025”	133
Comerțul agroalimentar românesc - o analiză spatio-temporală.....	135
Competitivitatea produselor agrolimentare românești pe piețele internaționale	136
Rentabilitatea exploatației agricole.....	137
INSTITUTUL DE PROGNOZĂ ECONOMICĂ.....	138
Consumul între resurse și nevoi. Teorie și practică în perspectiva integrării în U.E. Partea a II-a.....	139
Previțiuni macroeconomice pe termen scurt în condițiile procesului de Aderare la Uniunea Europeană Versiunea 2004	141

Cooperarea transfrontalieră în perspectiva integrării României în Uniunea Europeană	143
Estimarea ratei de schimb de echilibru în România; alegerea ratelor de intrare în UE	145
Scenarii de dezvoltare economică pe termen mediu și lung	147
Tehnici moderne de modelare în domeniul prognozei. Aplicații pe cazul României	150
Modelarea proceselor de clusterizare: evoluții structurale în economia României	
Evoluții structurale în economia românească de tranziție Analiza principalelor ramuri care produc pentru piața externă.....	153
Aspecte metodologice ale utilizării conturilor naționale în modelarea economică ...	157
Metode matematice și de știința calculatoarelor pentru cercetarea economică asistată	158
Caracteristici ale ciclurilor economice în România și în spațiul european	159
Previzuni privind aportul comerțului exterior la dezvoltarea economică Prima parte - Teorii, modele și dinamică.....	161
INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIEȚII	163
Direcții, principii, metodologii ale dezvoltării sociale în România la nivel macro și micro.....	164
Diagnoza anuală a calității vieții (2004) Volumul I	167
Diagnoza anuală a calității vieții (2004) Sistemul educațional românesc în comparație cu unele sisteme europene similare în perspectiva aderării României la Uniunea Europeană Volumul II	168
Stiluri de viață ale clasei de mijloc	170
Civilizația rurală din România în perspectiva integrării în Uniunea Europeană (partea I, 2004).....	172
Politici de locuire și dezvoltare comunitară în România.....	173
Instituția protecției consumatorilor din România	177
Efectele socioeconomice ale secetei și fenomenelor asociate (aridizare, deșertificare) asupra comunităților umane din România.....	182

Calitatea vieții comunităților etnice din România	Calitatea vieții minorității tătare din România. Studii și cercetări.....	184
Minimul de trai, concept evaluativ al calității vieții.....		186
CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE		188
Impulsul monetar		189
Impactul cursului de schimb asupra dinamicii economice.....		191
Strategia de dezvoltare durabilă a României - Orizont 2025 - Politica financiar – monetară		195
Deficitul economic.....		197
Rețelizarea și raționalitatea financiară într-o economie durabilă		200
Corelația salarizare – securitate socială – șomaj		201
Prețurile relative și comportamentul economic al firmelor		203
Optimizarea deciziei financiare la nivelul firmelor		205
Presiunea fiscală și comportamentul economic.....		209
CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR		212
Riscurile în industria României. Implicații economice. Riscuri și alternative de dezvoltare a zonei Roșia Montană.....		213
Risc și certitudine în asigurarea Securității energetice a României. Implicații economice		216
Coordonate strategice ale dezvoltării durabile a industriei extractive și energetice		218
Dezvoltarea regională durabilă. Premise și perspective pentru România.....		219
Perspectivile industriei prelucrătoare românești în contextul dezvoltării sale durabile		222

Argument

Înscrierea în Programul anual de cercetare al Institutului Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu”, începând din anul 2022, a unei teme noi, atât ca abordare, cât și ca arie de interes, a avut în vedere realizarea unei platforme științifice menite să concentreze, să stocheze și să valorifice rezultatele cercetării economice academice desfășurate în Institut, în perioada de după anul 2000. Lucrarea continuă efortul depus de Centrul de Informare și Documentare Economică pentru anii 1990-2000, rezultatul fiind deja cunoscut în spațiul virtual al Institutului Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu” (INCE) și al Centrului de Informare și Documentare Economică (CIDE), în cadrul Colecției *Tezaur* (Secvența Rapoarte științifice 1990-2000). De altfel, ideea construirii unui „tezaur” al INCE își are rădăcinile încă din anul 1995 când, în eforturile de realizare a Strategiei naționale de pregătire a aderării României la UE, acad. Tudorel Postolache includea într-un discurs/prefață rămas celebru, că s-a acumulat la INCE-CIDE un volum imens de studii și cercetări, rapoarte, articole, comunicări și intervenții. „Desigur, spunea acad. Tudorel Postolache, ar fi simplu, foarte simplu și chiar foarte comod, să ignorăm aceste acumulări, dar ne putem oare permite un asemenea lux? El ar antrena inevitabil un greu tribut societal și nu ne gândim ca cineva dintre noi să-și poată aroga dreptul absurd de a decreta o elaborare sau alta inconsistentă încă mai înainte de a o fi consultat.”¹ Atunci s-a întreprins culegerea într-o singură sursă documentară a rapoartelor de activitate ale institutelor, sinteză care a fost prezentată, ulterior, ca un vector important al „Tezaurului INCE”, apariție dezvoltată apoi și bine-cunoscută în mediile academice și universitare.

Pentru îndeplinirea obiectivelor, Centrul de Informare și Documentare Economică a constituit un colectiv important de redactori, documentariști economiști și operatori, care au preluat date și informații științifice din rapoartele de cercetare de după anul 2000 ale institutelor componente ale INCE, pentru a asigura o bună informare de interes public și nu numai.

În structură, pentru fiecare an, este păstrată apartenența lucrărilor la institutul de proveniență, fiind descrise mai multe corpusuri comune oricărei cercetări bibliografice

¹ *** *De la Essen la Cannes. Itinerarul Strategiei românești de Integrare Europeană*, T. Postolache, discurs la inaugurarea lucrărilor Comisiei de elaborare a strategiei de pregătire a României pentru aderarea la UE, 08.03.1995, Ed. Academiei Române, București, 1995, p. 126-127.

retrospective, respectiv: institutul în care s-a derulat cercetarea, titlul temei de cercetare și, uneori, al lucrării de cercetare, cuprinsul până la gradul al treilea de detaliere.

Pentru fiecare an calendaristic, sistemul de regăsire va fi unul constituit prin indexarea (ulterioară) tematică, prin termeni de referință extrași dintr-un dicționar propriu, constituit de CIDE pe parcursul ultimului deceniu. Sistemul de indexare este comun, ca termeni de referință, cu cel utilizat la regăsirea bibliografică a „Tezaurului” INCE, facilitând în acest mod comparații, alcătuirea de bibliografii retrospective pe domeniu sau pe autori etc.

Vom fi recunoscători tuturor aceluia care, într-o formă sau alta, ne vor semnala elemente de perfecționare a lucrării noastre, de care vom ține seama într-o viitoare ediție de completare a Tezaurului INCE „Costin C. Kirițescu”.

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

**INSTITUTUL DE ECONOMIE
NAȚIONALĂ**

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE NAȚIONALĂ

Tema de cercetare:

*Mecanisme și instrumente de finanțare în procesul de dezvoltare regională;
cazul întreprinderilor mici și mijlocii și al proiectelor mari de infrastructură*

Coordonator: Victor Platon

Colectiv de autori: Victor Platon; Andreea Vass; Andreea Turdeanu

CUPRINS

1. Introducere	1
2. Politica comunitară a ajutorului de stat în sectorul IMM-urilor	2
2.1. Principiile și regulile comunitare în domeniul ajutoarelor de stat	2
2.2. Principalele mecanisme de susținere financiară a IMM-urilor, compatibile cu ajutorul de stat	3
2.3. Gradul de aliniere a României la acquis-ul comunitar în domeniul ajutoarelor de stat	7
3. Clasificarea ajutoarelor de stat în funcție de obiectivul principal	11
3.1. Considerații generale	11
3.2. Rolul obiectivelor orizontale în structura ajutorului național global în România și UE	14
3.3. Volumul și tendința ajutoarelor de stat acordate în sectorul IMM-urilor raportat la ajutoarele de stat naționale totale și cele alocate industriei prelucrătoare	18

4. Dezvoltarea regională și finanțarea prin capital de risc	20
4.1. Rolul finanțării prin capitalul de risc în politicile regionale	20
4.2. Conformarea cu regulile asupra ajutorului de stat	25
5. Finanțarea IMM-urilor prin intermediul capitalului de risc	27
5.1. Etape în dezvoltarea IMM-urilor și instrumentele financiare utilizate	27
5.2. Mecanisme de finanțare a IMM-urilor cu ajutorul capitalului de risc	29
5.2.1. Funcționarea fondurilor care finanțează capitalul social al întreprinderilor	29
5.2.2. Avantaje și dezavantaje ale fondurilor de finanțare a capitalului social	30
5.2.3. Factori ce trebuie luați în considerare la înființarea unui Fond de Investiții; regulile ajutorului de stat	32
5.3. Finanțatori privați	34
5.3.1. Avantaje și dezavantaje ale rețelelor de finanțatori privați	35
5.3.2. Parametrii ce trebuie luați în calcul la susținerea unei rețele de finanțatori privați	36
5.4. Capitalul de împrumut	36
5.4.1. Fondurile de împrumuturi și proiectele de subvenționare a dobânzii	36
5.4.2. Avantaje și dezavantaje ale schemelor de împrumuturi	40
5.4.3. Factori ce trebuie luați în considerare la înființarea unei scheme de împrumuturi; regulile ajutorului de stat	40
5.5. Micro creditarea	41
5.5.1. Funcționarea schemelor de micro credite	41
5.5.2. Avantaje și dezavantaje ale micro-creditelor	41
5.5.3. Factori ce trebuie luați în considerare la înființarea unei scheme de micro-credit; regulile ajutorului de stat	42
5.6. Scheme de garanții	43

5.6.1. Funcționarea practică a schemelor de garanții	43
5.6.2. Avantaje și dezavantaje ale Schemelor de Garanții	46
5.6.3. Factori ce trebuie luați în considerare la înființarea unei scheme de garanții	46
5.7. Înființarea schemelor și măsuri pentru punerea în practică	48
6. Finanțarea prin capital de risc și scopurile dezvoltării regionale	50
6.1. Probleme specifice	50
6.2. Fezabilitatea schemei de finanțare prin capital de risc	50
6.3. Etapa de implementare, cadrul operațional al schemelor și managementul profesional	51
6.4. Creșterea contribuției sectorului privat; combinarea finanțării de risc cu serviciile de susținere a afacerilor	54
6.5. Analiza performanțelor; indicatori utilizați	55
7. Finanțarea IMM în România	56
7.1. Programe de finanțare a IMM-urilor	56
7.2. Strategii și acțiuni întreprinse de autoritățile naționale	59
8. Concluzii	62
9. Anexe	71
10. Glosar de termeni	91
11. Bibliografie	93

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE NAȚIONALĂ

Tema de cercetare:

Evaluarea multidimensională a nivelului de trai – dimensiunea teritorială.
Decalaje. Principalele cauze, efecte și remedii posibile

Coordonator: Maria Poenaru

Colectiv de autori: Maria Poenaru; Constantin Grigorescu; Maria Molnar;
Constanța Petcu; Livia Chisăgiu; Grigore Vâlceanu

CUPRINS

1. Modificări demografice teritoriale în anii tranziției	4
1.1. Scăderea numărului populației pe regiuni și județe	4
1.2. Diferențe teritoriale mari privind structura populației pe grupe de vârstă	7
1.3. Sporul natural negativ al populației pe mediile urban și rural	10
1.4. Tendința generală de scădere a sporului natural al populației pe județe	12
1.5. Scăderea fertilității populației feminine sub nivelul necesar înlocuirii generațiilor	14
1.6. Mișcarea migratorie internă a populației	16
1.7. Principalele concluzii	22
Bibliografie	25
Anexe	26

2. Starea de sănătate a populației în profil teritorial. Caracteristici și factori	43
2.1. Precizări introductive	43
2.2. Profilul teritorial al sănătății populației. Tablou sintetic	44
2.2.1. Mortalitatea generală și pe principalele cauze	44
2.2.2. Un indice sintetic de mortalitate pentru principalele 5 cauze de deces	50
2.3. Morbiditatea	53
2.4. Starea de sănătate în profil teritorial conform percepției subiective	59
2.5. Considerații finale și probleme deschise	63
Surse de date	65
Anexe	66
3. Dezvoltarea și diversificarea ofertei turistice-factor stimulator al consumului populației	103
3.1. Precizări introductive	103
3.2. Elemente specifice ale ofertei turistice-polarizatoare de fluxuri turistice	105
3.3. Dimensiunile și evoluția bazei materiale a turismului	111
3.3.1. Conținutul și rolul bazei materiale	112
3.3.2. Structura, dinamica, tendințe	113
3.3.3. Distribuția teritorială	126
3.3.4. Baza materială de alimentație publică	129
3.3.5. Baza materială de transport turistic	131
3.3.6. Baza materială de agrement	134
3.3.7. Baza de agrement	134
Anexe	138
Bibliografie	143
4. Politica în domeniul construcției și folosinței locuințelor în România în perioada de tranziție. Condiții de locuit	145

4.1. Coordonate ale politicii în domeniul locuințelor	145
4.1.1. Contextul socio-economic și politic	145
4.1.2. Probleme ale locuirii	148
4.1.3. Locuința în contextul economic național	150
4.1.4. Locuința-responsabilitate publică sau privată	151
4.1.5. Instrumente ale politicii în domeniul locuințelor	153
4.2. Politica în domeniul locuințelor în România	154
4.2.1. Stadiul embrionar	159
4.2.2. Stadiul de maturitate	163
4.2.3. Crearea premiselor pentru o piață imobiliară modernă	170
4.2.4. Modernizarea fondului locativ între restricții și necesitate	182
4.3. Condițiile de locuit în România	189
Anexe	207
Bibliografie	213

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE NAȚIONALĂ

Tema de cercetare:

Mecanisme de restructurare a sectorului public

Coordonator: Ioan Bratu

Colectiv de autori: Ioan Bratu; Marcela Naneș; Mihai Ion; Daniela Unteșu; Florina Popa

CUPRINS

Prefață	2
Capitolul 1. Pârghii și instrumente de reglare a activității sectorului public	7
1.1. Prețurile în sectorul public	7
1.1.1. Coordonatele prețului în economia de piață contemporană	7
1.1.2. Liberalizarea prețurilor și a prețurilor reglementate în economia românească	18
1.2. Politica fiscală	28
1.2.1. Conținutul, obiectivele și rolul fiscalității	28
1.2.2. Restricții și limite în utilizarea fiscalității	28
1.2.3. Particularități ale sistemului și politicii fiscale din România	34
1.2.4. Impactul fiscalizării asupra procesului de restructurare	56
1.3. Politica bugetară	60
1.4. Cadrul legislativ	69
Bibliografie	71

Capitolul 2. Probleme actuale ale managementului sectorului public	73
2.1. Clarificări conceptuale	75
2.2. Forme ale managementului public	78
2.3. Tendințe în managementul sectorului public din țările dezvoltate	82
2.4. Influența politicii publice asupra managementului sectorului public	87
2.5. Aspecte ale managementului sectorului public în România	92
Bibliografie	98
Capitolul 3. Disfuncționalități și obstacole manifestate în managementul public românesc	101
3.1. Rolul și câmpul de acțiune al managementului public	101
3.2. Forme de manifestare a disfuncționalităților și obstacolelor manageriale	108
3.2.1. Distrugerea și dezarticularea structurilor instituționale	113
3.2.2. Incoerența și nerealismul strategiilor, politicilor și programelor de dezvoltare economico-socială	117
3.2.3. Distorsiuni între deciziile guvernamentale și cele ale întreprinderilor	121
3.2.4. Insuficienta pregătire profesională teoretică și practică a managerilor	126
3.2.5. Carențe în sistemul de salarizare aplicat în sectorul public	131
3.3. Efectele principale ale disfuncționalităților și blocajului manifestate în managementul public asupra stării economiei românești	133
3.3.1. Produsul intern brut	134
3.3.2. Investiții	138
3.3.3. Producția industrială și de construcții	139
3.3.4. Comerțul cu amănuntul	143
3.3.5. Comerțul exterior	146
3.3.6. Populația ocupată	149
3.3.7. Veniturile populației	150

3.3.8. Creditul bancar intern	152
3.3.9. Deficitul bugetar	154
Bibliografie	157
Capitolul 4. Performanțe actuale ale managementului public	163
4.1. Calitatea factorului uman	168
4.2. Structuri organizatorice existente în administrația publică	186
4.3. Informatizarea administrației publice	193
Bibliografie	198
Capitolul 5. Calitatea serviciilor publice	200
5.1. Serviciile – definirea și importanța acestora, factori de influență	200
5.1.1. Definirea serviciului public; evoluția în timp a conceptului	202
5.1.2. Clasificarea serviciilor publice	205
5.1.3. Categoriile de agenți economici prestatori de servicii	206
5.1.4. Organizarea serviciilor publice din România	208
5.1.5. Finanțarea serviciilor publice locale	218
5.2. Elemente definitorii privind calitatea și managementul calității	220
5.2.1. Demersul calității	220
5.2.2. Conceptul de calitate	221
5.2.3. Evoluția calității, îmbunătățirea continuă; calitatea totală	223
5.2.4. Managementul calității; managementul calității totale	224
5.2.5. Particularități ale conceptului de calitate și managementul calității din serviciile publice	226
5.2.6. Evaluarea calității serviciilor	229
5.3. Îmbunătățirea calității serviciilor-preocupare centrală a reformei sectorului public din țările dezvoltate	230
5.4. Aspecte privind calitatea serviciilor în România	242

Bibliografie	249
Capitolul 6. Direcții de sporire a eficienței sectorului public	255
6.1. Perfecționarea pârghiilor și instrumentelor de reglare a activității sectorului public	255
6.2. Îmbunătățirea administrării patrimoniului	266
6.2.1. Elaborarea de strategii coerente și realiste de dezvoltare a economiei românești	268
6.2.2. Formarea și perfecționarea managerilor din sectorul public	271
6.2.3. Modernizarea metodelor de conducere utilizate de managementul sectorului public	274
6.2.4. Perfecționarea sistemului de salarizare din sectorul public	278
6.3. Căi și modalități de îmbunătățire a calității serviciilor	282

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE NAȚIONALĂ

Tema de cercetare:

Industria și industrializarea în secolul XX în România.
Serii statistice retrospective seculare și analize de sinteză

Coordonator: Victor Axenciuc

Autori: Victor Axenciuc; Vasile Pilat

CUPRINS

Industria României în secolul XX

Industrializarea economiei

Introducere	1
Capitolul 1. Demarajul industrial până la 1915	1
Capitolul 2. Dezvoltarea industriei. Accelerarea industrializării în perioada 1919-1939	20
Capitolul 3. Industria în perioada 1939-1948. Transformări economico-sociale	41
Capitolul 4. Formarea sistemului industrial integral. Încheierea procesului de industrializare	51
Capitolul 5. Evoluția industriei în perioada 1990-2000	82
Addenda de la tabel 1 la tabel 16.....	88
Bibliografie	105

ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

„Costin C. Kirițescu”

**INSTITUTUL DE ECONOMIE
MONDIALĂ**

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Tema de cercetare:

Evoluția procesului de globalizare și integrare regională la început de secol și mileniu

Coordonator: dr. Marcel Moldoveanu

Colectiv de autori: dr. Marcel Moldoveanu; dr. Daniela Liușnea; prof. dr. Costea
Munteanu; conf. dr. Florin Bonciu

CUPRINS

Capitolul 1. Noile dimensiuni ale procesului de globalizare și integrare regională	1
1.1. Reflecții asupra evoluției procesului de globalizare și integrare regională	1
1.2. Considerente de natură conceptuală	3
1.2.1. Factorii determinanți ai globalizării economice	11
1.2.2. Caracteristicile definatorii ale globalizării	13
1.2.3. Implicațiile globalizării pentru corporații și managerii acestora	19
1.2.4. Managementul mobilității și managementul culturii	27
1.2.5. Rezistența la mondializare	37
1.2.6. Globalizare – regionalizare	38
1.3. De la concept la abordări pragmatice	39
1.4. Noile coordonate ale cooperării la scara spațiilor geoeconomice central și sud-est european	41
Capitolul 2. Economii emergente în regiunea Mării Negre	44
2.1. Regiunea Mării Negre	44

2.1.1. Noțiunea de “Regiune a Mării Negre”	44
2.1.2. Importanța strategică a regiunii	49
2.1.3. Principalii actori	51
2.1.4. Procese de cooperare regională în Regiunea Mării Negre	56
2.2. Economii de piață emergente în Regiunea Mării Negre	65
2.3. Analiza dinamicii comerțului exterior al țărilor membre ale Organizației Cooperării Economice a Mării Negre (OCEMN)	75
2.4. Transport și rețele de comunicații	82
Capitolul 3. Rolul investițiilor străine directe în susținerea procesului de globalizare	86
3.1. Globalizarea și procesele economice la începutul secolului XXI	86
3.2. Dimensiunea mondială a fluxurilor de investiții străine directe	88
3.3. Investițiile străine directe și globalizarea	91
3.4. Globalizarea și evoluțiile recente în dinamica mondială a fluxurilor de investiții străine directe	95
3.5. Modificările structurale pe termen lung în fluxurile mondiale de investiții străine directe	99
Concluzii	105
Bibliografie	108

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Programul:

Programul fundamental al Academiei Române – ESEN 3

Tema de cercetare:

Asigurarea securității energetice la nivel european

Coordonator: Mariana Papatulică

Colectiv de autori: Mariana Papatulică; Laurențiu Bălțatu; Petre Prisecaru

CUPRINS

Capitolul I. Asigurarea securității energetice la nivel european.

Situația actuală și perspective

I.1. Dezvoltarea politicii energetice a UE. Energia – componentă a strategiei dezvoltării durabile	1
I.1.1. Obiective-cheie ale politicii energetice a UE	2
I.1.2. Măsuri și preocupări legislative la nivel UE, în vederea asigurării unui sector energetic sigur, durabil și competitiv	2
I.2. Liberalizarea piețelor - instrument central al realizării politicii comune în domeniul energiei	4
I.2.1. Aprecieri generale	4
I.2.2. Realizări și neajunsuri în procesul de realizare a pieței interne unice a energiei	5
I.3. Securitatea aprovizionării cu energie – componentă majoră a politicii energetice a UE	7

I.3.1. Conceptul de securitate a ofertei de energie	7
I.3.2. Riscuri aferente procesului de asigurare a securității ofertei de energie. Contextul problemei. Tipuri de riscuri	11
I.3.3. Impactul prețului țițeiului asupra economiei UE. Aspecte generale	19
I.3.3.1. Creșterea economică stimulată de prețurile mari ale țițeiului și cererea puternică de țiței	21
I.3.4. Modalități de abordare a riscurilor referitoare la securitatea energetică, din perspectivă temporală și din punct de vedere procedural	28
I.3.5. Geopolitica țițeiului – prezent și viitor	31
I.3.6. Politica stocurilor petroliere în UE	37
I.4. Extinderea conceptului de securitate a ofertei la întregul spațiu european	42
a. Dialogul energetic UE-Rusia	42
b. Carta Europeană a energiei	44
c. Forumul energetic euro-mediteraneean	44
d. Dimensiunea nordică	45
e. Bazinul Caspic	46
f. Cooperarea cu alți parteneri importanți	46
g. Concluzii și acțiuni concrete	46
I.5. Soluții pentru asigurarea securității energetice	47
a. Controlul creșterii cererii pe termen lung	47
b. Asigurarea securității aprovizionării prin flexibilizarea și diversificarea ofertei	52
c. Securitatea infrastructurii	54
Capitolul II. Dezvoltarea infrastructurii energetice – condiție esențială a realizării pieței interne europene și modalitate de garantare a securității energetice	
II.1. Anul 2001 – moment de referință în abordarea problemei infrastructurii energetice în UE	56

II.2. Considerații generale privind rețelele transeuropene de transport al energiei (RTE-E)	61
II.3. Caracterizarea infrastructurii pe piețele diverselor tipuri de energie	69
II.3.1. Energie electrică	69
II.3.2. Gaz natural	75
II.3.3. Țiței	79
II.4. Armonizarea și interoperabilitatea tehnică a rețelelor de energie electrică și gaz natural	81
II.5. Investițiile în infrastructura energetică și finanțarea acestora	83
II.5.1. Considerații generale asupra investițiilor	83
II.5.2. Finanțarea investițiilor	86
Capitolul III. Abordarea strategică a folosirii durabile a resurselor naturale în UE	
III.1. Considerații generale	89
III.2. Durabilitatea și utilizarea resurselor naturale	91
III.3. Direcții posibile de acțiune în privința folosirii durabile a resurselor	93
III.4. Elemente principale ale strategiei resurselor identificate de cel de-al șaselea program	95
III.5. Concluzii succinte	96
Capitolul IV. Aprecieri privind stadiul procesului de adaptare la sectorului energetic din România la cerințele integrării în UE	98
Surse bibliografice	106

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Tema de cercetare:

*Tendențe în reajustarea sistemului comercial multilateral în contextul globalizării.
Implicații pentru politica comercială a României*

Coordonator: dr. Agnes Ghibuțiu

Colectiv de autori: dr. Agnes Ghibuțiu; dr. Virginia Câmpean; Cornel Albu;
drd. Mădălina Boureanu

CUPRINS

Introducere

Capitolul 1. Rolul statului în sfera comerțului în contextul globalizării.

Reconsiderarea instrumentarului de politici comerciale 1

1.1. Globalizarea: oportunități și sfidări 1

1.2. Către o nouă paradigmă a politicilor comerciale și a coordonării
acestora în plan global 4

Capitolul 2. Tendențe în evoluția comerțului internațional. Redimensionarea
instrumentarului de politici comerciale în plan național 7

2.1. Tendențe recente în evoluția comerțului internațional. Dinamica, volumul
și evoluții în structura comerțului internațional 7

2.2. Priorități ale agendelor comerciale naționale în contextul globalizării: o abordare
prin prisma dezvoltării 15

Capitolul 3. Direcții de ajustare a sistemului comercial multilateral în contextul globalizării. Rolul OMC și al regulilor sale	19
3.1. OMC și noul ciclu de negocieri globale	19
3.1.1. Rolul OMC și al regulilor sale	19
3.1.2. Diferențele dintre OMC și GATT	22
3.2. Obiectivele și structura Runderi Doha	23
3.3. Evoluția și perspectivele Runderi Doha	26
3.3.1. Runda Doha: o scurtă retrospectivă	26
3.3.2. Relansarea Runderi Doha. Analiza elementelor de compromis și perspective	27
Capitolul 4. Reorientarea activității OMC dinspre domeniile tradiționale ale politicii comerciale înspre noi domenii. Reajustarea raportului politicii globale - politicii naționale	36
4.1. Cauzele deplasării interesului OMC spre noile domenii	37
4.2. GATS – precursor și model pentru reglementarea noilor domenii	38
4.3. Procesul de formulare de noi reguli: agenda reglementărilor interne	41
4.3.1. Reglementarea investițiilor	41
4.3.2. Reglementarea concurenței	42
4.3.3. Convenirea de noi reguli în sfera serviciilor	44
4.4. Dificultățile și implicațiile agendei reglementărilor interne	45
Capitolul 5. Agenda comercială în sfera serviciilor. Participarea României la Runda Doha din perspectiva integrării în UE	49
5.1. Raționamentul de bază pentru liberalizarea comerțului cu servicii	49
5.2. Obiectivele, structura, și problemele asociate cu negocierile din Runda Doha	52
5.3. Accesul pe piețele de servicii: de la Runda Uruguay la Runda Doha	57
5.4. UE și negocierile din domeniul serviciilor	64

5.5. Participarea României la Runda Doha din perspectiva integrării în UE	67
5.5.1. Liberalizarea pieței serviciilor în contextul integrării în UE	67
5.5.2. Participarea României la liberalizarea serviciilor în plan multilateral	70
5.5.3. Implicații ale armonizării politicii comerciale a României cu cea a UE	71
Capitolul 6. Agenda comercială tradițională a OMC în sfera produselor neagricole.	
Participarea României la Runda Doha din perspectiva integrării în UE ...	76
6.1. Tendințe pe plan mondial în domeniul accesului pe piața produselor neagricole	76
6.2. Agenda Rundeii Doha vizând negocierile tarifare și netarifare în sfera comerțului cu produse neagricole	79
6.3. UE și Runda Doha	82
6.4. Implicații ale extinderii UE prin prisma relațiilor cu OMC	83
6.5. Impactul extinderii UE asupra României în termeni de politică comercială	85
Capitolul 7. Agenda comercială tradițională a OMC în sfera produselor agricole.	
Participarea României la Runda Doha din perspectiva integrării în UE	89
7.1. Preliminarii la Runda Doha în domeniul agriculturii	89
7.2. Agenda Rundeii Doha în domeniul comerțului agricol	93
7.3. Relansarea ciclului de negocieri în Comitetul pentru Agricultură	96
7.4. Accesul pe piețele agricole ale României. Comparații cu UE, SUA și alte țări noi membre și candidate	99
7.5. Consecințele libelării comerțului	102
Capitolul 8. Concluzii și sugestii în termeni de politică comercială	106
8.1. Către o nouă paradigmă a politicilor comerciale	106
8.2. Reajustarea sistemului OMC și implicațiile pentru România	112
8.3. România între regionalism și multilateralism	115
8.4. Implicațiile participării României la negocierile din sfera bunurilor și serviciilor din perspectiva aderării la UE	117

8.5. Sugestii în termeni de politică economică	123
Anexe	125
Bibliografie	135

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Tema de cercetare:

*Politica industrială în era globalizării. Adaptări conceptuale, investiționale și de instrumentar.
Consecințe pentru România*

Coordonator: dr. Sarmiza Pencea

Colectiv de autori: dr. Sarmiza Pencea; dr. Anda Mazilu; dr. Ecaterina Stănculescu

CUPRINS

Capitolul 1. Globalizarea, fenomen definitoriu al economiei mondiale contemporane	
1.1. Introducere: globalizare, tranziție și intervenție publică	1
1.2. Fenomenul globalizării – conceptul, natura, și forțele propulsoare	3
1.3. Trăsături definitorii ale actualului proces al globalizării. Oportunități, riscuri și provocări la adresa politicii industriale	11
Capitolul 2. Dezvoltarea industrială în perspectiva economiei globale	
2.1. Dezvoltarea industrială sub semnul unei noi paradigme	18
2.2. Internaționalizarea producției – factor modelator al noilor structuri de competitivitate în economia mondială	22
2.2.1. Dinamică susținută a ISD în ultimele trei decenii	22
2.2.2. Rolul dimensiunii transnaționale a activității marilor firme și al captării competențelor locale prin ISD în crearea și susținerea avantajelor de competitivitate	23
Capitolul 3. Politica industrială – controverse și dileme vechi, noi reguli ale jocului	

3.1. Politica industrială – un domeniu al controverselor teoretice	32
3.2. Pe scurt despre tipologia și instrumentarul politicii industriale tradiționale	35
3.3. Este selectivitatea o opțiune valabilă încă?	37
3.3.1. Justificarea intervenției selective pe baza eșecului pieței	39
3.3.2. Justificarea intervenției selective pe baza experienței empirice	42
3.4. Noi reguli ale jocului pe piața internațională	45
Capitolul 4. Uniunea Europeană: reformularea politicii industriale în contextul extinderii	
4.1. O diagnoză a industriei UE la momentul extinderii	50
4.2. Implicațiile extinderii asupra sectorului industrial al țărilor UE	51
4.3. O politică industrială pentru o Europă lărgită	52
4.3.1. Obiectivele principale: competitivitatea și creșterea economică	52
4.3.2. Oportunități oferite de lărgirea UE	54
4.3.3. Provocări ale extinderii	55
4.4. Direcții de viitor ale politicii industriale comunitare	57
Capitolul 5. Spre o nouă politică industrială în era globalizării – evoluții, tendințe, reajustări, reformulări	
64	64
Anexa nr. 1: Guvernarea agilă	79

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Tema de cercetare:

Impactul globalizării asupra producției și comerțului produselor tehnologice

Coordonator: dr. Maria Cartas

Autor: dr. Maria Cartas

CUPRINS

Introducere	3
1. Procesul de globalizare – dimensiuni, factori, implicații	5
2. Corporațiile transnaționale – principalii producători și furnizori de produse tehnologice	9
2.1. Comunitatea corporațiilor transnaționale și rolul ei în economia mondială	9
2.2. Grupul celor 100	11
3. Producția internațională	19
3.1. Corporațiile transnaționale – inițiatorii și organizatorii producției internaționale	19
3.2. Tehnologia și accesul la tehnologie – componentă esențială a dezvoltării	25
3.3. Corporațiile transnaționale – lideri ai progresului tehnologic	26
3.4. Transferul de tehnologie	29
3.5. Transferul de tehnici și practici manageriale și organizaționale avansate	35
3.6. Valorificarea resurselor de forță de muncă	37

3.7. Corporațiile transnaționale – promotorii dezvoltării durabile	38
4. Impactul activităților corporațiilor transnaționale asupra comerțului produselor tehnologice	38
4.1. Impactul sistemelor de producție internațională	45
4.1.1. Industria semiconductoarelor – Compania Intel	52
4.1.2. Industria autovehiculelor – Compania Toyota	56
4.1.3. Industria echipamentelor de telecomunicații: Compania Ericsson	61
4.1.4. Intensificarea tendinței de externalizare: producția pe bază de contract – Compania Flextronics	66
4.1.5. Concluzii	69
4.2. Impactul asupra exporturilor	71
4.2.1. Tendințe structurale în comerțul internațional	71
4.2.2. Rolul corporațiilor transnaționale în comerțul exterior	75
4.2.3. Concluzii	82
5. Studiu de caz – Impactul globalizării asupra industriei constructoare de autovehicule a R.P. Chineze: evaluări de politică și tipologie de strategie	86
5.1. Principalele aspecte ale politicii promovate de R.P. Chineză în domeniul industriei autovehiculelor	87
5.1.1. Politica „Ușilor deschise” și așteptările R.P. Chineze	87
5.1.2. Principalele caracteristici ale politicii din industria auto a R.P. Chineze	87
5.1.3. Cel de al IX-lea Plan cincinal	89
5.2. Modificarea structurii competiției între companiile japoneze, americane și europene pe piețele autoturismelor și autocamioanelor, în anii '80 și '90, în R.P. Chineză	92
5.2.1. Producția de autovehicule utilitare: prioritatea Japoniei	92
5.2.2. Producția de autoturisme: de la politica de atragere la cea de selecție a companiilor străine	93

5.3. Structura constructorilor auto pe piața R.P. Chineze în anii '90	95
5.3.1. Principalele modificări ale organizării industriale	95
5.3.2. Tipuri de intrare strategică pe piața chineză a companiilor japoneze, americane și europene	95
6. Corporațiile transnaționale – oportunități și riscuri pentru procesul de transformare și modernizare a economiei României	102
Bibliografie selectivă	115

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Tema de cercetare:

Conferința interguvernamentală și tratatul constituțional al Uniunii Europene

Coordonator: dr. Petre Prisecaru

Colectiv de autori: dr. Petre Prisecaru; Mariana Papatulică; Laurențiu Balțatu;
dr. Alina Dumitrescu; Cornel Albu

CUPRINS

Capitolul 1.

Confruntările și dezbaterile din cadrul UE pe tema tratatului constituțional	1
1.1. Tratatul constituțional sub tirul criticilor și în căutarea consensului	1
1.2. Conferința Interguvernamentală din 2003 și ecurile sale	4
1.3. Optimism moderat în evaluarea șanselor de semnare a tratatului Constituțional și pesimism în privința ratificării sale	8
Bibliografie selectivă	14
CAPITOLUL 2. Compromisul realizat de Consiliul European in iunie 2004	16
2.1. Chestiuni de ordin instituțional	16
2.2. Chestiuni de ordin neinstituțional	19
2.2.1. Coordonarea politicii economice	19
2.2.2. Pactul de Stabilitate și Creștere (PSC)	19
2.2.3. Măsuri referitoare la deficitele excesive	20

2.2.4. Cadrul Financiar Multianual	20
2.2.5. Explicații privind Carta Drepturilor Fundamentale	20
2.2.6. Prevederi specifice statelor membre ale zonei euro	21
2.2.7. Eurojust	22
2.2.8. Cooperarea întărită	22
2.2.9. Coeziunea economică, socială și teritorială	23
2.2.10. Transport	24
2.2.11. Energie	24
Bibliografie selectivă	25
Capitolul 3. Opinia comisiei asupra proiectului de constituție a UE	26
3.1. Comisia Europeană, forța motrice a sistemului instituțional al UE	26
3.1.1. Funcțiile Comisiei	26
3.1.2. Reforma Comisiei	28
3.2. Comisia Europeană și Reforma Tratatului	32
3.2.1. Aspecte generale	32
3.2.2. Organizarea participării Comisiei la negocierile privind reforma Tratatului	34
3.2.3. Rolul Comisiei Interguvernamentale	35
3.2.4. Rolul Comisiei în cadrul Convenției Europene în contextual schimbării naturii reformei Tratatului	36
3.3. Opinia Comisiei privind proiectul de Constituție a UE	38
3.3.1. Considerații generale	40
3.3.2. Propunerile Comisiei vizând îmbunătățirea proiectului de Constituție	40
3.3.2.1. Componenta Comisiei și luarea deciziilor	40
3.3.2.2. Reducerea, într-o Uniune lărgită, a recurgem la votul în unanimitate	44

3.3.2.3. Revizuirea Constituției	46
3.3.2.4. Guvernanta economică	47
3.3.2.5. Clarificarea proiectului de Constituție	47
3.3.2.6. Observații privind finalizarea proiectului de Constituție	53
3.3.2.7. Aderarea cetățenilor la proiectul de Constituție	56
Bibliografie selectivă	51
Capitolul 4. Proceduri de adoptare a deciziei în Uniunea Europeană	58
4.1. Introducere.....	58
4.2. Definierea conceptului de majoritate calificată de vot	58
4.3. Puterea, exprimată prin vot, a unui stat membru, în Consiliu UE. Calcularea puterii de vot a unui stat membru	60
4.4. Comparație între sistemele de adoptare a deciziei în UE: sistemele de vot din Tratatul de la Nisa și din Tratatul Constituțional	64
4.4.1. Sistemele de vot din Tratatul de la Nisa și din Tratatul Constituțional	64
4.4.2. Analiza critică a sistemelor de vot din Tratatul de la Nisa și din Tratatul Constituțional. Puncte de vedere	65
4.4.2.1. Sistemul de vot din Tratatul de la Nisa	65
4.4.2.2. Posibilități de "corectare" a sistemului de vot de la Nisa	67
4.4.2.3. Argumente pro și contra sistemului de vot propus de Tratatul Constituțional	68
4.5. Criterii de evaluare a sistemelor de vot din Tratatul de la Nisa și din Proiectul de Constituție.....	71
4.5.1. Transparența	71
4.5.2. Ameliorarea procedurii de luare a deciziei în UE lărgită	72
4.5.3. Facilitarea formării majorităților ajustabile	72
4.5.4. Reducerea numărului coalițiilor de blocare	73
4.6. Procedura de co-decizie și interacțiunea instituțională	74

4.7. Dacă și în ce măsură noua Constituție Europeană va asigura un sistem de vot democratic	76
4.8. Propuneri privind o soluție de compromise pentru un sistem de luare a deciziei (P-62)	80
Bibliografie selectivă	89
Capitolul 5. Opinii și poziții privind noua Constituție Europeană	90
5.1. Opinii favorabile ale politicianilor europeni	90
5.2. Opiniile lumii academice	93
5.3. Opinia publică europeană și ratificarea tratatului constituțional	97
Bibliografie selectivă	102

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Tema de cercetare:

*Cadrul de dezvoltare a întreprinderilor noi și inovante în Uniunea Europeană.
Perspective pentru firmele românești*

Coordonator: dr. Ecaterina Stănculescu

Autori: dr. Ecaterina Stănculescu; dr. Sarmiza Pencea

CUPRINS

1. Câteva aspecte privind întreprinderile noi și inovante și condițiile de înființare a acestora în Uniunea Europeană (UE)	1
1.1. Pe scurt despre întreprinderile noi și inovante în UE	1
1.2. Condițiile de înființare a întreprinderilor noi și inovante pe teritoriul UE	2
2. Investitorii particulari ("Business Angels") și impactul acestora asupra întreprinderilor noi și inovante	7
2.1. Tipurile de Business Angels (BA)	7
2.2. BA în Uniunea Europeană	8
2.2.1. Investițiile BA	8
2.2.2. Rețelele de BA	9
2.2.3. Viitorul rețelelor BA din Uniunea Europeană	11

2.3. Politica comunitară în domeniul BA	12
2.3.1. Acțiuni de promovare a dezvoltării capitalului privat	12
2.3.2. Sprijinirea întreprinderilor inovante	13
2.4. Cooperarea transfrontalieră și rețelele de BA	14
2.5. Concluzii și recomandări ale Comisiei relative la sectorul BA din Uniunea Europeană	15
2.6. Exemple de bune practici pe piața europeană a BA	18
3. Incubatoarele de afaceri și clusterelor industriale, mijloace de promovare a întreprinderilor noi și inovante	22
3.1. Incubatoarele de afaceri	22
3.1.1. Incubatoarele de afaceri din Uniunea Europeană	22
3.1.2. Impactul activității incubatoarelor de afaceri asupra întreprinderilor noi și inovante	27
3.2. Clusterelor industriale inovatoare	28
3.2.1. Pe scurt despre clusterelor și rețele de firme inovatoare	28
3.2.2. Promovarea clusterelor, parte a politicii de creștere a competitivității întreprinderilor noi și inovatoare	33
4. Întreprinderile noi și inovante în sfera de acțiune a politicilor comunitare	40
4.1. Efectul de sinergie al politicilor europene asupra întreprinderilor noi și inovante	40
4.2. Politica întreprinderii	43
4.2.1. Ultimele evoluții în domeniul politicii întreprinderii	43
4.2.2. Programul multianual pentru antreprenoriat și competitivitatea întreprinderilor - PACE	48
4.2.3. „Societatea europeană”, un mijloc suplimentar de a răspunde așteptărilor întreprinderilor europene, în general, și a celor noi și inovante, în particular	51

4.2.3.1. Necesitatea unui nou instrument pentru ameliorarea situației existente	53
4.2.3.2. Elemente de noutate aduse de Societatea Europeană	54
4.3. Politica de cercetare-dezvoltare (CD)	58
4.3.1. Repere actuale ale politicii de CD a Uniunii Europene	58
4.3.2. Programele cadru de CD	65
4.4. Politica inovării	69
4.4.1. Inovația și accesul la inovație al întreprinderilor noi sau relativ noi	69
4.4.2. Accesul întreprinderilor noi la progresul tehnologic și la inovare prin tehnologiile informaționale și de comunicații	78
5. Concluzii și perspective pentru firmele românești în contextul preconizatei integrări a României în Uniunea Europeană	85
Bibliografie	95

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Tema de cercetare:

*Perspectivile dezvoltării industriei oțelului în țările Central și Est-europene,
în contextul unei Europe lărgite*

Coordonator: Anca Dragomirescu

Colectiv de autori: Octavian Rădulescu; Anca Dragomirescu; Dana Ghițac; Florela
Stoian; dr. ing. Gh. Suceveanu

CUPRINS

Capitolul 1. Piața internațională a oțelului1

1.1. Evoluția producției mondiale de oțel brut în semestrul I. 2004	1
1.2. Evoluția producției de oțel în Uniunea Europeană	4
1.3. Perspectivile evoluției prețurilor oțelului pe piața internațională	8
1.4. Comerțul internațional cu oțel - noi tendințe, noi fluxuri	11

Capitolul 2. Tendințe și perspective ale industriei siderurgice în țările Central
și Est-europene

2.1. Aspecte generale privind evoluția economiei în țările Central și Est-europene producătoare de oțel care participă la procesul de extindere a Uniunii Europene	24
2.1.1. Republica Cehă	25
2.1.2. Polonia	26
2.1.3. Slovacia	27

2.1.4. Ungaria	28
2.1.5. Letonia	29
2.1.6. România	30
2.1.7. Bulgaria	32
2.1.8. Turcia	33
2.2. Programe de restructurare și modernizare ale industriei siderurgice din țările Central și Est-europene, în contextul integrării în Uniunea Europeană	34
2.2.1. Îmbunătățirea capitalului uman	35
2.2.2. Extinderea dialogului social	35
2.2.3. Noi tehnologii, cercetare și dezvoltare tehnologică	36
2.2.4. Politica concurenței	36
2.2.5. Măsuri pentru reducerea impactului siderurgiei asupra mediului înconjurător	31
2.3. Situația industriei oțelului în noile state membre U.E. și în țările în curs de aderare	39
2.3.1. Republica Cehă	39
2.3.2. Polonia	40
2.3.3. Slovacia	40
2.3.4. Ungaria	40
2.3.5. Letonia	40
2.3.6. România	41
2.3.7. Bulgaria	41
2.3.8. Turcia	41
2.4. Programe de restructurare în Rusia și Ucraina	42
2.4.1. Rusia	42
2.4.2. Ucraina	43

2.5. Concluzii	44
Anexe.....	46
Anexa I	47
Anexa II	48
Anexa III	49
Anexa IV	50
Anexa V	51
Anexa VI	52
Anexa VII	53
Anexa IX	55
Anexa X	56
2.6. Generalități în industria siderurgică din țările europene aflate în tranziție	57
Capitolul 3. Strategia de restructurare a industriei siderurgice din România pentru perioada 2004-2010	61
3.1. Introducere	61
3.2. Obiective și abordare generală	61
3.3. Prezentarea sectorului siderurgic	68
3.4. Piața oțelului	69
3.4.1. Dinamica pieței oțelului	69
3.4.2. Comparații macroeconomice	69
3.5. Capacitățile de producție	70
3.6. Investiții planificate	72
3.7. Nivele de producție previzionate în corelație cu nivelul capacităților	74
3.8. Nivelul de personal în industria siderurgică	74
3.9. Viabilitatea industriei siderurgice din România	76
3.10. Prezentare generală	77

3.11 Evoluția capacităților și a producției de oțel brut	81
3.12. Consumul de produse siderurgice	86
Capitolul 4. Concluzii	90
Bibliografie	94

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Tema de cercetare:

Uniunea Europeană și Euro în contextul extinderii la 25 de membri

Coordonator: Eugen Andreescu

Colectiv de autori: Eugen Andreescu; Cornel Albu; Adela Ionescu; Simona Poladian;
Nicoleta Popa; Liliana Rădulescu; Dragoș Sălăgean; Rodica Velciu

CUPRINS

Introducere	1
Capitolul 1. Moneda euro și noile state-membre	12
1.1. Performanțele macroeconomice ale noilor state-membre	13
1.2. Caracteristicile structurale ale UE-10	25
1.3. Provocări pentru UE-10 în cursa pentru adoptarea euro	37
Capitolul 2. Uniunea economică și monetară (UEM) – bilanțul celor cinci ani de funcționare	44
2.1. UEM – un proiect unic și ambițios	44
2.2. Evoluțiile economice în primii ani ai UEM: stabilitate dar fără creștere economică susținută	49
2.3. UEM a accelerat integrarea economică, în principal a piețelor financiare	57
2.4. Evaluarea performanțelor economice în primii cinci ani de funcționare a UEM	62

Capitolul 3. Sistemul european al băncilor centrale în perspectiva lărgirii UEM	70
3.1. Statutul legal al BCE	70
3.2. De ce este necesară independența băncilor centrale?	84
3.3. Mijloace de influențare a băncilor centrale	88
3.4. Considerații privind rolul politicii monetare unice într-o uniune monetară	92
3.5. Funcționarea SBCE în perspectiva lărgirii UEM	102
3.6. Piața financiară a UE după aderarea „celor 10”	108
Capitolul 4. Convergența nominală și reală în UEM	115
4.1. Șocuri și măsuri de ajustare	117
4.2. Convergența nominală	124
România – viitoare membră a UE începând cu anul 2007	129
Concluzii	134
Bibliografie	141

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Tema de cercetare:

Managementul riscului valutar în tranziția României la moneda euro

Coordonator Marin Frâncu

Autor: Marin Frâncu

CUPRINS

Partea întâi: Riscul Valutar și Importanța Managementul lui în Administrarea Instituțiilor Bancar-Financiare și Economice Europene	4
1. Managementul riscului valutar și al riscurilor asociate lui	4
1.1. Riscul valutar, componentă a riscului financiar	6
2. Reformarea concepției de management al riscului	8
3. Eficacitatea activității de management al riscului	12
4. Aprecierea greșită a riscului - una din cauzele crizelor bancare din Europa	16
5. Controlul riscului valutar și lecția țărilor nordice	19
6. Impactul negativ al recentelor infracțiuni în managementul unor mari corporații americane și europene	20
7. Necesitatea îmbunătățirii managementului european al riscului bancar	21
Partea a doua: Adaptarea României la Cerințele privind Fundamentarea, Organizarea și Evaluarea Managementului Riscului Valutar la Nivel Micro Economic	26

8. Originea și componentele riscului valutar în activitatea instituțiilor bancare și a întreprinderilor economice	26
9. Politicile de management al riscului valutar	29
9.1. Răspunderile politicii	29
9.2. Limitele expunerii la riscul valutar	31
9.3. Limita poziției valutare deschise nete a instituției	31
9.4. Limitele fiecărei poziții valutare	33
9.5. Limite specifice pentru tranzacții valutare speculative	33
9.6. Prevederi și limite de stopare a pierderilor	34
9.7. Limita de concentrare pentru tranzacțiile speculative	34
9.8. Riscul de decontare	35
9.9. Riscul "contra-părții"	35
10. Reevaluarea sau translația activelor.....	36
11. Preocuparea pentru riscul suplimentar de lichiditate	37
12. Tratamentul contabil al riscului valutar	38
13. Expunerea la risc și strategia de management a afacerilor valutare	40
14. Evaluarea calității managementul riscului valutar și a conformității capitalului ..	46
Partea a treia: Adaptarea României la Cerințele de Management al Riscului Impuse de Intrarea în Uniunea Europeană și Zona Euro	55
15. Cerințe dificile pentru managementul macro și micro economic din România	55
16. Încadrarea României în tendințele de revizuire a cadrului legislativ al Uniunii Europene asupra expunerii la riscul valutar	58
16.1. Introducerea, din 2006, a noilor reglementari bazate pe acordul Basel II	60
17. Încadrarea riscului valutar în managementul riscului financiar al zonei euro	62

17.1. Competențele Băncii Centrale Europene în managementul riscului valutar al zonei euro	62
17.2. Caracteristicile managementului riscului asociat operațiunilor de politică monetară	63
17.3. Cadrul de management al riscului pentru operațiuni de politică monetară în zona euro	65
17.3.1. Controlul riscului colateralului	65
17.3.2. Principiile de evaluare a colateralului	67
17.3.3. Evaluarea riscului de credit al colateralului	68
17.4. Reforma colateralului - spre o singură listă de active eligibile	69
17.5. Managementul riscului sistemelor de plăți și de decontări ale Eurosystem-ului	72
17.5.1. Sistemul TARGET	73
17.5.2. Sisteme de decontare și de transfer de titluri financiare	75
17.5.3. Sistemele naționale de transferare a titlurilor financiare	76
17.5.4. Modelul băncilor centrale corespondente și legăturile dintre sistemele de decontare a titlurilor financiare	77
18. Caracteristicile managementului riscului valutar al băncii naționale centrale	78
19. Caracteristicile managementului riscului valutar asociat operațiunilor de investiții ale Băncii Centrale Europene	79
19.1. Cadrul de management al riscului pentru operațiunile de investiții ale ECB	81
19.1.1. Măsurarea riscului și conformitatea asumării lui	81
19.1.2. Analizarea rezultatelor investițiilor	82
19.1.3. Cadrul analitic pentru alocarea investițiilor pe diferite active de plasament	83
19.1.4. Managementul fondurilor proprii ale ECB	83

19.1.5. Managementul riscului asociat rezervelor valutare internaționale ale ECB	84
19.2. Reorganizarea managementului riscului asociat operațiunilor de investiții ale ECB	89
20. Încadrarea managementului riscului în pregătirile pentru intrarea leului în ERM II și pentru adoptarea monedei euro	90
20.1. Îmbunătățirea strategiilor valutare și încadrarea regimului valutar în cerințele Eurosystem-ului	90
20.2. România și strategiile valutare ale noilor țări membre și candidate	92
21. Întărirea sistemului financiar național	96
22. Planul Director de Accedere	99
23. Convenții și proceduri pentru intrarea în „ERM II”	100
24. Lecția intrării Estoniei, Lituaniei și Sloveniei în „ERM II”	102

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Tema de cercetare:

Tendențe în evoluția economiei mondiale și europene la orizontul 2020-2025

Coordonator: dr. Câmpeanu Virginia

Colectiv de autori: Albu Cornel; drd. Andreescu Eugen; dr. Bratu Mihai;
dr. Câmpeanu Virginia; drd. Câmpeanu Răzvan;
Davidovici Andreea; drd. Iordache Lucia; dr. Poladian Simona;
Popa Nicoleta; dr. Rădulescu Liliana; Sălăgean Dragoș;
Velciu Rodica

CUPRINS

Capitolul I. Tendențe globale în economia mondială la orizontul 2025-2050	1
1.1. Riscuri globale în perioada 2004-2050	1
1.1.1. Creșterea populației	1
1.1.2. Poluarea, degradarea mediului și modificările climei	2
1.2. Economia mondială la orizontul anilor 2025-2050	5
1.3. Peisajul monetar la orizontul anilor 2025-2030	15
1.4. Concurența-factor de stimulare a comerțului mondial, a creșterii economice și a dezvoltării durabile	19
1.4.1. Creșterea rolului legislației și politicii în domeniul concurenței în context global	19
1.4.2. Beneficii economice generale pe piețele concurențiale	22

1.4.3. Efectele pozitive ale funcționării piețelor concurențiale în țările dezvoltate, țările în curs de dezvoltare și țările cu economii în tranziție	23
1.4.4. Coordonatele creșterii în viitor a rolului și efectelor benefice ale aplicării legislației și politicii concurenței	27
1.4.5. Amplificarea dimensiunii internaționale a politicii concurenței în contextul globalizării economiei	33
Capitolul II. Strategia dezvoltării durabile a Uniunii Europene- dimensiunea europeană a dezvoltării durabile a României	38
2.1. Strategia Uniunii Europene pentru dezvoltare durabilă	38
2.1.1: Strategia Uniunii Europene pentru dezvoltare durabilă: O Europă durabilă pentru o lume mai bună	40
2.1.2. Documentul de consultare al Comisiei Europene privind Strategia dezvoltării durabile	58
2.1.3. Strategia de la Lisabona	93
2.2. Strategia pieței interne în perioada 2003-2006 pentru creșterea competitivității, a economiei și prosperității Uniunii Europene	99
2.3. Perioade tranzitorii negociate de noile țări membre ale Uniunii Europene	111
2.4. Uniunea Europeană – limitele extinderii	118
Referințe bibliografice	122

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Tema de cercetare:

*Schimbarea modelelor de producție și consum, opțiuni viitoare necesară
pentru stoparea degradării mediului*

Autor: Rodica Negescu

CUPRINS

1. Necesitatea schimbării actualelor modele de producție și consum pentru asigurarea unei dezvoltări durabile	1
1.1. Obiectivele și programele organizațiilor internaționale vizând eliminarea modelelor de producție și consum nesustenabile	3
1.2. Obiectivele urmărite prin schimbarea actualelor modele de producție și consum	10
1.3. Analiza principalilor factori ce afectează mediul și dezvoltarea durabilă	11
1.3.1. Sectorul energetic	12
1.3.1.1. Evoluția consumului de energie; tendințele viitoare	13
1.3.1.2. Relaționarea dintre consumul de energie și PIB	15
1.3.1.3. Necesitatea îmbunătățirii mixului energetic	17
1.3.1.4. Domenii de acțiune și măsuri ce pot fi luate pentru eficientizarea consumului energetic	18
1.3.1.5. Principalii poluanți asociați consumului de energie pe bază de combustibili fosili	20

1.3.2. Sectorul transporturilor	23
1.3.3. Producția industrială	28
1.3.4. Agricultură	33
1.3.5. Sectorul construcțiilor	42
2. Politicile actuale vizând schimbarea modelelor de producție și consum	57
2.1. În sectorul energetic	57
2.2. În sectorul transporturilor	67
2.3. În sectorul producției industriale	72
2.4. În agricultură	75
2.5. În sectorul construcțiilor	78
3. Principalele direcții viitoare de acțiune pentru producători și consumatori	81
3.1. Pentru producători	81
3.1.1. Promovarea utilizării sustenabile a resurselor naturale	81
3.1.2. Importanța realizării unei producții noi curate	83
3.1.3. Necesitatea promovării tehnologiilor curate; importanța transferului de tehnologii curate pentru dezvoltarea unor noi modele de producție; rolul inovației	85
3.2. Principalele direcții de acțiune pentru consumatori, în scopul modificării actualelor modele de consum nesustenabile	96
3.3. Acțiunile ce se impun a fi luate la nivelul UE în vederea promovării modelelor de producție și consum durabile; prioritățile Programului European: „Mediul 2010: viitorul nostru, alegerea noastră”	100
4. Importanța pentru România – În contextul restructurării economice și a preconizatei integrări în U.E. – a promovării unor modele de producție și consum sustenabile; câteva concluzii cu caracter general	102

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Tema de cercetare:

*Mutații în aprovizionarea cu energie electrică în Uniunea Europeană și pe plan mondial,
având în vedere disponibilul de resurse primare*

Coordonator: Octavian Rădulescu

Colectiv de autori: Octavian Rădulescu; Cristina Bumbac; Ecaterina Pațilea;
Emilia Bălan

CUPRINS

Capitolul I. Perspectivele evoluției consumului mondial de energie electrică	1
1.1. Evoluția consumului mondial de electricitate, în anii 1980, 1990, 2000-2003	1
1.2. Principalele zone consumatoare de electricitate, în anii 1980-2003	6
1.3. Principalele țări consumatoare de electricitate și consumul pe locuitor	8
1.4. Perspectivele evoluției consumului mondial de electricitate în anii 2001-2025, pe zone și principale țări	11
1.5. Evoluția consumului mondial de energie pentru producerea electricității, pe regiuni și tipul de energie, în anii 2001-2025	25
Capitolul II. Producția mondială de energie electrică	33
2.1. Evoluția producției nete de energie electrică pe plan mondial și regional în perioada 1980-1990, 2000-2002	33
2.2. Structura producției de energie electrică pe surse de proveniență	37

Capitolul III. Evoluția comerțului mondial cu energie electrică	47
3.1. Evoluția importului mondial de electricitate, în perioada 1980-2002	49
3.2. Evoluția importului mondial de electricitate, în perioada 1980-2002, pe zone geografice și principale țări	50
3.3. Evoluția exportului mondial de electricitate, în perioada 1980-2002	61
3.4. Evoluția exportului mondial de electricitate, în perioada 1980-2002, pe zone geografice și principale țări	62
Capitolul IV. Politici energetice și protecția mediului	67
4.1. Consumul de energie – constrângere economică și politică	67
4.2. Producția de energie a țărilor occidentale – cerințe și limitări	72
4.3. Politici energetice – tendințe și perspective	80
Capitolul V. Resursele energetice regenerabile	134
5.1. Resursele energetice regenerabile în Uniunea Europeană	134
5.2. Resursele regenerabile în țările care aderă la Uniunea Europeană în anul 2004	142
5.3. Definiții, potențial și beneficii	143
5.4. Ținte propuse și mecanisme de realizare	146
Concluzii	157
Bibliografie	168

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Tema de cercetare:

Tendențe și perspective în evoluția conjuncturii pe principalele piețe internaționale de mărfuri

Trimestrul I 2004

(Produse siderurgice, deșeuri metalice, metale neferoase și prețioase)

Coordonator: Octavian Rădulescu

Colectiv de autori: Octavian Rădulescu; Cristina Bumbac; Doina Stere; Ecaterina Pațilea;
Florela Stoian; Anca Dragomirescu; Emilia Bălan; Dana Ghițac

CUPRINS

I. Piața oțelului	1
II. Feroaliaje	17
III. Deșeuri feroase	37
IV. Metale neferoase	47
1. Aluminiu	47
2. Cupru	53
3. Plumb	60
4. Zinc	63
5. Nichel	67
6. Cositor	72
7. Piața deșeurilor neferoase	75
V. Metale prețioase	83
Bibliografie	86

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Tema de cercetare:

*Tendențe și perspective în evoluția conjuncturii pe principalele piețe internaționale de mărfuri
în trimestrul I 2004*

(Produse agroalimentare, materii prime agricole nealimentare)

Coordonator: Emilia Aldea

Colectiv de autori: Emilia Aldea; Cornelia Păunescu; Simona Zamșa; Mihaela Bălțatu

CUPRINS

1. Cereale	1
2. Uleiuri vegetale comestibile	10
3. Făinuri proteice	15
4. Carne	19
5. Bumbac	27
6. Celuloza papetară	33

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Tema de cercetare:

Economia cunoașterii – tendințe europene și oportunități pentru România

Coordonator: Constantin Ciupagea; Radu Gheorghiu; Geomina Țurlea

Colectiv de autori: Adrian Ciobotaru; Răzvan Cîmpean; Radu Gheorghiu;
Mihai Moia; Mircea Tătar; Manuela Unguru; Geomina Țurlea;
Diana Vintilă

CUPRINS

A. Introducere. Contextul european	2
B. Infrastructura TIC	5
B.1. Ratele de penetrare	5
B.2. Piața TIC	9
B.3. Principalele linii de diviziune digitală	11
B.4. Concluzii	16
Bibliografie	17
Anexa B 1	19
C.1. Serviciile publice prin mijloace electronice (e-guvernare)	21
C 1.1. Modele europene de e-guvernare	21
C 1.2. E-guvernare în România	26
Bibliografie:	30

C.2. Serviciile de comunicații electronice în domeniul sănătății – e-Health	31
C.2.1. Conceptul de e-Health sau e-Sănătate	31
C.2.2. Avantajul competitiv al firmelor implicate în e-Health	34
C.2.3. Utilizarea serviciilor e-Health în România, în context european	40
C.2.4. Sistemele informatice în serviciile medicale din România	46
Bibliografie	49
C.3. Învățarea prin intermediul Internetului (e-learning)	50
C.3.1. Conceptul de e-learning	50
C.3.2. Situația din UE. Politici	51
C.3.3. Situația din Statele Unite ale Americii. Piața e-learning	53
C.3.4. Situația din România	54
Bibliografie:.....	56
C.4. Comerțul electronic	57
C.4.1. Diverse modele de comerț electronic	57
C.4.2. Comerțul electronic în Europa și pe plan mondial	61
C.4.3. Comerțul electronic ca parte a eEurope. Perspectivele României	65
C.4.4. Concluzii	69
Bibliografie	69
C.5. E-banking	70
C.5.1. Situația la nivel european	72
C.5.2. Situația în România	75
C.5.3. Concluzii	78
Bibliografie	80
C.6. Sisteme informatice pentru managementul afacerilor	81
C.6.1. Considerații legate de introducerea soluțiilor de gestiune a întreprinderii	81

C.6.2. Tendințe recente pe piața de soluții de gestiune a întreprinderii	89
C.6.3. Piața soluțiilor de gestiune a întreprinderii din România. Studii de caz	94
C.6.4. Concluzii	102
Bibliografie	104
Anexa C 1	106

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Tema de cercetare:

Opțiuni de politică economică în materia investițiilor străine directe

Coordonator: dr. Anda Mazilu

Colectiv de autori: dr. Anda Mazilu; dr. Sarmiza Pencea; prof. dr. Costea Munteanu

CUPRINS

Introducere	1
Capitolul I: Politica în domeniul investițiilor străine directe – o componentă a politicii industriale.....	3
1.1. O succintă abordare din perspectivă teoretică a politicilor industriale	3
1.2. Noi reguli ale jocului pe piața internațională	9
Capitolul II: Reperele majore ale politicilor naționale în materia ISD. Rolul promovării investiționale ca nucleu al politicilor active	15
2.1. Componentele de reglementare ale politicilor naționale în materia investițiilor străine directe	15
2.1.1. Acordarea tratamentului național investitorilor străini – element cheie al accesului și operării pe piață	15
2.1.2. Liberalizare versus restricționare a accesului la piață al investitorilor străini	16
2.1.3. Naționalizarea și exproprierea	20
2.1.4 Reglementarea diferendelor	21

2.2. Politici active în materia ISD	22
2.2.1. Cerințele de performanță și stimulente – elemente de reglementare în cadrul politicilor active în materia ISD	22
2.2.2. Promovarea investițională – factor de atragere a ISD	31
Capitolul III: Politici ale statelor în tranziție în domeniul ISD în contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană	39
3.1. Liberalizarea fluxurilor de ISD în statele dezvoltate membre ale Uniunii Europene și Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică	39
3.2. Politici ale statelor cu economie în tranziție față de investițiile străine directe	42
3.2.1. Fundamentele liberalizării regimului ISD în statele central și est-europene	42
3.2.2. Reglementări recente vizând stimularea investițională adoptate de unele state central-europene în contextul politicilor active în materie	47
3.2.3. Funcționarea agențiilor de promovare investițională în statele cu economie în tranziție	50
Capitolul IV: Climatul legislativ și instituțional al ISD în România. Repere ale unei politici coerente de atragere a acestor fluxuri	54
4.1. Evoluția regimului legislativ al ISD în România	54
4.2. Spre o politică eficientă de atragere a ISD în România	57
Bibliografie	60

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Tema de cercetare:

Tendințe și perspective ale industriei ușoare românești în contextul evoluției pieței mondiale

Partea I. Textile – Îmbrăcăminte

Partea a II-a Încălțăminte

Colectiv de autori: Emilia Aldea; Mihaela Bălțatu; ing. Vasile Mirciu; ing. Maria Stan

CUPRINS

Capitolul I. Tendințe și probleme actuale ale pieței mondiale a textelor și îmbrăcăminte	
1.1. Caracteristici de structură și dinamică	1
1.2. Factori ce vor influența în viitor piața mondială	6
Capitolul II. Piața textilelor și îmbrăcăminte în Uniunea Europeană	11
2.1. Importanța economică și socială a industriei textile și de îmbrăcăminte în U.E.	11
2.2. Dinamica, structura și orientarea geografică comerțului UE cu textile-îmbrăcăminte	12
2.3. Impactul lărgirii UE	15
2.4. Comerțul cu textile-îmbrăcăminte în regim de lohn	17
2.5. Factori de competitivitate pe piața textilelor și îmbrăcăminte în UE	21
Capitolul III. Industriile textilă și de îmbrăcăminte ale României în perspectiva aderării la UE	24
3.1. Locul și rolul industriilor textile și de îmbrăcăminte în economia națională. Caracteristici de structură	24

3.2. Tendințe în dinamica, structura și orientarea comerțului exterior cu textile – îmbrăcăminte a României	26
3.3. Contribuția lohnului la dezvoltarea producției și exportului. Pregătirea la aderarea UE. Perspective de dezvoltare	31
Capitolul IV. Concluzii și aprecieri privind evoluția în perspectivă a poziției României ca producător și exportator de textile-îmbrăcăminte	36
Anexe	39

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Tema de cercetare:

Gândirea economică
Scurtă istorie a doctrinelor economice:
Adversarii fondatorilor
Volumul I, Partea a II-a

Autor: dr. Iolanda Dăduianu Vasilescu, CS III

CUPRINS

Cuvânt înainte

În loc de prefață

Volumul I

Partea a I –a

Fondatorii Economiei Politice

Capitolul 1. Fiziocrații

Capitolul 2. Adam Smith

Capitolul 3. Pesimiștii: J. B. Say, Malthus și David Ricardo

Partea a II-a

Adversarii fondatorilor

Capitolul 1. Sismondi și originile Școlii Critice

Capitolul 2. Saint-Simon, urmașii săi și originile colectivismului

Capitolul 3. Socialiștii Asociaționiști (Robert Owen, Charles Fourier, Louis Blanc)

Capitolul 4. Frederic List și Economia Națională

Capitolul 5. Proudhon și Socialismul de la 1848

Volumul II

Partea a III-a

Liberalismul

Capitolul 1. Optimiștii (Bastiat și Carey)

Capitolul 2 Apogeul și declinul Școlii Clasice: Stuart Mill

Partea a IV –a

Dizidenții

Capitolul 1. Școala istorică și disputele privind metodele de investigație

Capitolul 2. Socialismul de stat

Capitolul 3. Marxismul

Capitolul 4. Doctrinile inspirate din creștinism

Partea a V-a

Doctrinile apărute după 1860

Capitolul 1. Hedoniștii

Capitolul 2. Teoria rentei și aplicațiile sale

Capitolul 3. Solidarității

Capitolul 4. Anarhiștii

Capitolul 5. John Maynard Keynes

Volumul III

Partea a VI - a

Economiștii de după Marea Criză

Capitolul 1. Apariția schemelor John Richard Hicks – Alvin H. Hansen

Capitolul 2. Reprezentarea echilibrului macroeconomic
Capitolul 3. Integrarea totală a lui John Maynard Keynes în clasici (Don Patinkin)
Capitolul 4. Contribuția econometrică a lui A. W. Phillips
Capitolul 5. Doi maeștri ai sintezei între clasicism și keynesism Paul Samuelson
și Robert Solow

Capitolul 6. În loc de concluzii

Partea a VII – a

Contribuțiile Post-keynesismului

Capitolul 1. Sidney Weintraub

Capitolul 2. Schackle

Capitolul 3. Monetarismul post-keynesist

Capitolul 4. Concurența imperfectă

Capitolul 5. Ieșirea din cadrul analizei keynesiste de scurtă perioadă
(R. Harrod și E. D. Domar)

Capitolul 6. Câteva comentarii despre discipoli ai lui Keynes (N. Kaldor,
Joan Violet-Robinson, J.E. Meade)

Partea a VIII – a

Mari economiști în stil academic, laureați uneori ai Premiului Nobel

Capitolul 1. Progresele înregistrate în cadrul teoriei echilibrului general
și a individualismului metodologic de Hahn, G. Debreu
și K. J. Arrow

Capitolul 2. Drumul spre o nouă micro-economie (Simon, Schelling, Alchian,
Akerlof)

Capitolul 3. Scurte comentarii despre teoria jocurilor, teoria echipelor, teoria
sistemelor și reprezentanții acestor idei)

Capitolul 4. Corpul central hexagonal și componența acestuia (inginerii, profesorii
și teoreticienii dezechilibrului)

Capitolul 5. Școala de la Stockholm și reprezentanții acesteia

Capitolul 6. Prima școală de la Chicago

Capitolul 7. Portretele unor mari economiști (Wassily Leontief, Tjalling C. Koopmans, Simon Kuznets, Richard Stone, Lawrence R. Klein, Ragnar Frisch, Jan Tinbergen, Franco Modigliani)

Volumul IV

Partea a IX – a

Gândirea liberală din secolul XX

Capitolul 1. Școala austriacă: ultraliberalismul (Ludwig Von Mises, F. a von Hayek)

Capitolul 2. Școala monetaristă (a doua școală din Chicago, H. Meltzer, G. Stigler, M. Friedman)

Capitolul 3. Noua școală clasică (R. Lucas, J. F. Muth)

Capitolul 4. Teoriile capitalului uman (T. W. Schultz, G. Becker, G. J. Stigler)

Capitolul 5. Teoriile economiștilor ofertei (supply siders) (Georges Gilder și J. Laffer)

Capitolul 6. Economia bunăstării (Arthur Cecil Pigou)

Capitolul 7. Compromis între gândirea liberală și logica etatismului (Public Choice) (Tullock și Buchanan)

Partea a X – a

Marxismul și Neomarxismul

Capitolul 1. Marxismul confruntat cu practicile din economiile planificate

Capitolul 2. Marxismul confruntat cu opoziția din economiile dezvoltate

Partea a XI – a

Școala dependenței, structuralismului și dezvoltării

Capitolul 1. Fondatorii școlii economice a dezvoltării (Arthur Lewis, Gunnar Myrdal)

Capitolul 2. Structuralismul (Raul Prebisch, Francois Perroux)

Capitolul 3. Neo-marxismul și teoria dependenței (Paul Baran, Paul Sweezy)

Capitolul 4. Școala Dependenței

Capitolul 5. Modelul schimbului inegal și paradoxul economiei mondiale

Partea a XII – a

Școala heterodoxiei sau a celor care au deștelenit tot ceea ce fusese neglijat de economiștii ortodocși

Capitolul 1. Semnificația conceptului heterodoxie

Capitolul 2. Teoria evoluției economice (teoreticianul Timpilor Lungi
Joseph Alois Schumpeter)

Capitolul 3. Instituționalismul american în secolul xx (T. Veblen, J. K. Galbraith)

Capitolul 4. Școala reglementării

Capitolul 5. Despre neoricardieni (Piero Sraffa)

Partea a XIII – a

Câțiva economiști mai puțin cunoscuți a căror operă s-a structurat după 1950

Capitolul 1. Karl Polanyi

Capitolul 2. Alfredo Hirschman

Capitolul 3. John Rawls

Concluzii

Bibliografie

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Tema de cercetare:

Gândirea economică
Scurtă istorie a doctrinelor economice:
Capitolul 5 John Maynard Keynes
Volumul II, Partea a V-a

Autor: dr. Iolanda Dăduianu Vasilescu, CS III

CUPRINS

Cuvânt înainte

În loc de prefață

Volumul I

Partea a I –a

Fondatorii Economiei Politice

Capitolul 1. Fiziocrații

Capitolul 2. Adam Smith

Capitolul 3. Pesimiștii: J. B. Say, Malthus și David Ricardo

Partea a II-a

Adversarii fondatorilor

Capitolul 1. Sismondi și originile Școlii Critice

Capitolul 2. Saint-Simon, urmașii săi și originile colectivismului

Capitolul 3. Socialiștii Asociaționiști (Robert Owen, Charles Fourier, Louis Blanc)

Capitolul 4. Frederic List și Economia Națională

Capitolul 5. Proudhon și Socialismul de la 1848

Volumul II

Partea a III-a

Liberalismul

Capitolul 1. Optimiștii (Bastiat și Carey)

Capitolul 2 Apogeul și declinul Școlii Clasice: Stuart Mill

Partea a IV –a

Dizidenții

Capitolul 1. Școala istorică și disputele privind metodele de investigație

Capitolul 2. Socialismul de stat

Capitolul 3. Marxismul

Capitolul 4. Doctrinile inspirate din creștinism

Partea a V-a

Doctrinile apărute după 1860

Capitolul 1. Hedoniștii

Capitolul 2. Teoria rentei și aplicațiile sale

Capitolul 3. Solidarității

Capitolul 4. Anarhiștii

Capitolul 5. John Maynard Keynes

Volumul III

Partea a VI - a

Economiștii de după Marea Criză

Capitolul 1. Apariția schemelor John Richard Hicks – Alvin H. Hansen

Capitolul 2. Reprezentarea echilibrului macroeconomic
Capitolul 3. Integrarea totală a lui John Maynard Keynes în clasici (Don Patinkin)
Capitolul 4. Contribuția econometrică a lui A. W. Phillips
Capitolul 5. Doi maeștri ai sintezei între clasicism și keynesism Paul Samuelson
și Robert Solow

Capitolul 6. În loc de concluzii

Partea a VII – a

Contribuțiile Post-keynesismului

Capitolul 1. Sidney Weintraub

Capitolul 2. Schackle

Capitolul 3. Monetarismul post-keynesist

Capitolul 4. Concurența imperfectă

Capitolul 5. Ieșirea din cadrul analizei keynesiste de scurtă perioadă
(R. Harrod și E. D. Domar)

Capitolul 6. Câteva comentarii despre discipoli ai lui Keynes (N. Kaldor,
Joan Violet-Robinson, J. E. Meade)

Partea a VIII – a

Mari economiști în stil academic, laureați uneori ai Premiului Nobel

Capitolul 1. Progresele înregistrate în cadrul teoriei echilibrului general
și a individualismului metodologic de Hahn, G. Debreu
și K. J. Arrow

Capitolul 2. Drumul spre o nouă micro-economie (Simon, Schelling, Alchian,
Akerlof)

Capitolul 3. Scurte comentarii despre teoria jocurilor, teoria echipelor, teoria
sistemelor și reprezentanții acestor idei)

Capitolul 4. Corpul central hexagonal și componența acestuia (inginerii, profesorii
și teoreticienii dezechilibrului)

Capitolul 5. Școala de la Stockholm și reprezentanții acesteia

Capitolul 6. Prima școală de la Chicago

Capitolul 7. Portretele unor mari economiști (Wassily Leontief, Tjalling C. Koopmans, Simon Kuznets, Richard Stone, Lawrence R. Klein, Ragnar Frisch, Jan Tinbergen, Franco Modigliani)

Volumul IV

Partea a IX – a

Gândirea liberală din secolul XX

Capitolul 1. Școala austriacă: ultraliberalismul (Ludwig Von Mises, F. a von Hayek)

Capitolul 2. Școala monetaristă (a doua școală din Chicago, H. Meltzer, G. Stigler, M. Friedman)

Capitolul 3. Noua școală clasică (R. Lucas, J. F. Muth)

Capitolul 4. Teoriile capitalului uman (T. W. Schultz, G. Becker, G. J. Stigler)

Capitolul 5. Teoriile economiștilor ofertei (supply siders) (Georges Gilder și J. Laffer)

Capitolul 6. Economia bunăstării (Arthur Cecil Pigou)

Capitolul 7. Compromis între gândirea liberală și logica etatismului (Public Choice) (Tullock și Buchanan)

Partea a X – a

Marxismul și Neomarxismul

Capitolul 1. Marxismul confruntat cu practicile din economiile planificate

Capitolul 2. Marxismul confruntat cu opoziția din economiile dezvoltate

Partea a XI – a

Școala dependenței, structuralismului și dezvoltării

Capitolul 1. Fondatorii școlii economice a dezvoltării (Arthur Lewis, Gunnar Myrdal)

Capitolul 2. Structuralismul (Raul Prebisch, Francois Perroux)

Capitolul 3. Neo-marxismul și teoria dependenței (Paul Baran, Paul Sweezy)

Capitolul 4. Școala Dependenței

Capitolul 5. Modelul schimbului inegal și paradoxul economiei mondiale

Partea a XII – a

Școala heterodoxiei sau a celor care au deștelenit tot ceea ce fusese neglijat de economiștii ortodocși

Capitolul 1. Semnificația conceptului heterodoxie

Capitolul 2. Teoria evoluției economice (teoreticianul Timpilor Lungi
Joseph Alois Schumpeter)

Capitolul 3. Instituționalismul american în secolul xx (T. Veblen, J. K. Galbraith)

Capitolul 4. Școala reglementării

Capitolul 5. Despre neoricardieni (Piero Sraffa)

Partea a XIII – a

Câțiva economiști mai puțin cunoscuți a căror operă s-a structurat după 1950

Capitolul 1. Karl Polanyi

Capitolul 2. Alfredo Hirschman

Capitolul 3. John Rawls

Concluzii

Bibliografie

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Tema de cercetare:

Situația economică a țărilor din Europa Centrală și de Est

Coordonator: Gabriel Munteanu

Colectiv de autori: Gabriel Munteanu; Mădălina Boureanu; Alina Dumitrescu

CUPRINS

Partea I

*Situația economică a țărilor din Europa Centrală și de Est
în anul 2003 și perspectivele acesteia în 2004-2005*

1. Evoluții recente	1
2. Estimări pentru 2004	3
3. Perspectivele de dezvoltare economică a țărilor din Europa Centrală și de Est în anul 2005	7
4. Extinderea Uniunii Europene	19
5. Preocupări ale noilor state membre după aderarea la Uniunea Europeană	28
6. Provocări legate de aderarea la UE a noilor state membre	31
7. Deficit excesiv în șase din cele zece noi state membre	35
8. Extinderea UE și problema restructurării industriale	37
9. Către o integrare economică mai strânsă în Comunitatea Statelor Independente	38

Partea a II-A

Evoluția situației economice, pe țări

Albania	42
Bosnia-Herțegovina	44
Bulgaria	47
Cehia	51
Croația	55
Estonia	59
Letonia	62
Lituania	65
Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei	68
Polonia	70
Rusia	74
Serbia-Munte negru	78
Slovacia	80
Slovenia	83
Ucraina	86
Ungaria	88
Bibliografie	92

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Tema de cercetare:

*Conjunctura economică în noile state independente din spațiul fostei Uniuni Sovietice
și în China, Cuba, Mongolia și Vietnam în 2003 și începutul anului 2004*

Coordonator:

Autor: drd. Daniela Sebastiană Liușnea

CUPRINS

Comunitatea statelor independente în 2003	1
Scurtă retrospectivă politică 2003	1
Economia țărilor membre CSI în 2003	4
Economia țărilor membre CSI în primele luni ale anului 2004	8
CSI: Investiții străine scăzute	10
Comerțul exterior al statelor membre CSI	12
Prognoze 2004-2005	15
Următorii 10 ani de tranziție	17
Aprecieri privind perspectivele economiilor țărilor membre CSI	19
Armenia	19
Azerbaidjan	20
Belarus	21
Georgia	22

Kazahstan	24
Kârgâzstan	26
Moldova	27
Federația Rusă	29
Rusia: Comerțul exterior în 2003 și trimestrul I 2004	38
Tadjikistan	42
Turkmenistan	43
Ucraina	45
Uzbekistan	46
Țările Baltice	49
Estonia	50
Letonia	52
Lituania	53
Asia	55
China	58
<i>China și actualele probleme ale economiei sale</i>	67
Mongolia	72
Vietnam	73
Cuba	75

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Tema de cercetare:

Evoluții și mutații în economia spațiului ex-sovietic
Conjunctura economică în China, Cuba, Mongolia și Vietnam în semestrul I 2004

Autor: drd. Daniela Sebastiană Liușnea

CUPRINS

Partea I. Evoluții și mutații în economia spațiului ex-sovietic	1
Introducere	1
Dezvoltarea social-economică și relațiile dintre statele membre CSI în semestrul I 2004	5
Spațiul economic Unic al Celor Patru	20
Summit-ul Organizației de Cooperare Shanghai	21
Aprecieri privind economiile țărilor membre CSI	25
Armenia	25
Azerbaidjan	28
Georgia	30
Federația Rusă	33
Belarus	40
Moldova	42
Ucraina	43

Kazahstan	46
Kârgâzstan	48
Tadjikistan	49
Turkmenistan	50
Uzbekistan	52
China – o mare putere	54
Mongolia	72
Vietnam	74
Cuba	76

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Tema de cercetare:

*Conjunctura economică în noile state independente din spațiul fostei Uniuni Sovietice
și în China, Cuba, Mongolia și Vietnam în 2003 și începutul anului 2004*

Autor: drd. Daniela Sebastiană Liușnea

CUPRINS

Comunitatea statelor independente în 2003	1
Scurtă retrospectivă politică 2003	1
Economia țărilor membre CSI în 2003	4
Economia țărilor membre CSI în primele luni ale anului 2004	8
CSI: Investiții străine scăzute	10
Comerțul exterior al statelor membre CSI	12
Prognoze 2004-2005	15
Următorii 10 ani de tranziție	17
Aprecieri privind perspectivele economiilor țărilor membre CSI	19
Armenia	19
Azerbaidjan	20
Belarus	21
Georgia	22
Kazahstan	24

Kârgâzstan	26
Moldova	27
Federația Rusă	29
Rusia: Comerțul exterior în 2003 și trimestrul I 2004	38
Tadjikistan	42
Turkmenistan	43
Ucraina	45
Uzbekistan	46
Țările Baltice	49
Estonia	50
Letonia	52
Lituania	53
Asia	55
China	58
<i>China și actualele probleme ale economiei sale</i>	67
Mongolia	72
Vietnam	73
Cuba	75

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Tema de cercetare:

Tendențe și perspective în evoluția conjuncturii pe principalele piețe internaționale de mărfuri

Trimestrul II 2004

(Țiței, produse petroliere, intermediari petrochimici și uree)

Coordonator: Laurențiu Bălțatu

Autori: Laurențiu Bălțatu; Mariana Papatulică

CUPRINS

1 .Țiței	1
2. Produse petroliere.	
Anexe privind evoluția preturilor țițeiului si produselor petroliere pe piețele spot vest – europene	17
3. Intermediari petrochimici	31
4.Uree	40

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Tema de cercetare:

*Tendințe și perspective în evoluția conjuncturii
pe principalele piețe internaționale
de mărfuri*

Trimestrul II 2004

(Produse agroalimentare, materii prime agricole nealimentare)

Colectiv de autori: Emilia Aldea; Cornelia Păunescu; Emilia Aldea; Mihaela Bălțatu

CUPRINS

1. Tendințe în evoluția prețurilor produselor agroalimentare în 2004 (sinteză)	2
2. Cereale	4
3. Uleiuri vegetale comestibile	13
4. Făinuri proteice	19
5. Carne	23
6. Cafea	36
7. Zahăr	42
8. Bumbac	48
9. Celuloza papetară	54

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Tema de cercetare:

Tendențe și perspective în evoluția conjuncturii pe principalele piețe internaționale de mărfuri

Trimestrul I 2004

(Produse agroalimentare, materii prime agricole nealimentare)

Colectiv de autori: Emilia Aldea; Cornelia Păunescu; Emilia Aldea; Mihaela Bălțatu

CUPRINS

1. Cereale	4
2. Uleiuri vegetale comestibile	10
3. Făinuri proteice	15
4. Carne	19
5. Bumbac	27
6. Celuloza papetară	33

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Tema de cercetare:

Tendențe și perspective în evoluția conjuncturii pe principalele piețe internaționale de mărfuri
Trimestrul II 2004
(Produse siderurgice, deșeuri metalice, metale neferoase și prețioase)

Coordonator: Octavian Rădulescu

Colectiv de autori: Octavian Rădulescu; Cristina Bumbac; Doina Stere; Ecaterina Pațilea;
Florela Stoian; Anca Dragomirescu; Emilia Bălan; Dana Ghițac

CUPRINS

I. Piața oțelului	1
II. Feroaliaje	17
III. Deșeuri feroase	35
IV. Metale neferoase	46
1. Aluminiu	46
2. Cupru	51
3. Plumb	57
4. Zinc	63
5. Nichel	68
6. Cositor	73
7. Piața deșeurilor neferoase	78

V. Metale prețioase	86
Bibliografie	96

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

**INSTITUTUL DE ECONOMIE
AGRARĂ**

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

*Elemente de impact pre și post aderare – evaluări pentru sectorul agroalimentar și rural
din România*

Coordonatori: dr. Filon Toderoiu, dr. Ioan Davidovici

Autor: Daniela Giurcă

CUPRINS

Introducere	3
1. Eforturile financiare (naționale și comunitare) în perioada de pre-aderare destinate sectorului agricol și dezvoltării rurale	8
2. Implicațiile financiare post aderare	9
2.1. Evaluări la nivel național	9
2.2. Evaluări pentru sectorul agricol și spațiul rural	11
2.3. Implicațiile aderării la asupra producătorilor agricoli	12
2.3.1. Evaluarea valorii plăților directe	13
2.3.2. Opțiuni de alocare a plăților directe	26
2.3.3. Evaluarea sprijinului acordat prin Organizările Comune de Piață	31
2.3.3.1. Estimarea sprijinului comunitar la zahăr	31
2.3.3.2. Estimarea sprijinului comunitar la tutun, orez și plante textile	36
3. Unele concluzii	38
Bibliografie	41

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

Piața cerealelor – provocările aderării la Uniunea Europeană

Autori: Cecilia Alexandri, CS II

CUPRINS

1. Piața cerealelor	2
2. Filiera cerealelor în România	5
2.1. Agricultură – producția și comerțul cu cereale	5
2.2. Piața cerealelor	12
2.3. Sectorul de procesare	18
2.4. Consumul de produse din cereale	23
3. Oportunități și restricții pe filiere	25
Bibliografie	27

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

Piața laptelui – bariere calitative și cantitative pentru produsele lactate românești

Autor: Mariana Grodea

CUPRINS

Capitolul 1. Analiza filierei laptelui și produselor lactate	3
1.1. Caracteristicile filierei laptelui și produselor lactate	3
1.1.1. Potentului de producție și oferta de lapte și produse lactate	5
Capitolul 2. Organizarea comună de piață a laptelui și a produselor lactate	24
2.1. Armonizarea legislativă și instituțională	24
2.2. Cotele negociate și potențialul de producție	30
2.3. Estimarea sprijinului comunitar direct pentru sectorul laptelui	33
2.3.1. Calculul plăților directe și a plăților suplimentare	33
Bibliografie	36

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

Perspectiva pieței legumelor și fructelor din România în cadrul pieței unice

Autori: Iuliana Ionel

CUPRINS

Politica agricolă comună din sectorul legumelor și fructelor	1
Standardele de comercializare	1
Organizațiile de producători	1
Organizațiile interprofesionale	2
Intervenția pe piață	2
Produsele retrase de piață	3
Comerțul cu țările terțe	3
Piața legumelor și fructelor în România	4
Tabelul 1. Producția internă de legume de seră și importul-exportul de legume: 1991 -2003	5
Standardele de calitate și inspecția calității	6
Evaluarea competitivității în sectorul fructe și legume	6
Restricțiile și oportunitățile apărute în perioada de preaderare la UE pe piața legumelor și fructelor din România	7

Tabelul 2. Constrângerile apărute pe filiera	7
Concluzii privind îmbunătățirea competitivității sectorului legumelor și fructelor ..	8
Structura instituțională necesară a fi introdusă sau consolidate pentru a îndeplini calitatea de stat membru al UE	9
Anexa 1. Legislația aplicată în UE pentru sectorul de legumelor și fructelor.....	16
Bibliografie	24

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

*Piața vinului din România sub restricțiile și reglementările specifice Uniunii Europene:
ce șanse sunt?*

Coordonator: dr. Cecilia Alexandri

Autor: Viorica Gavrilă

CUPRINS

1. Piața națională a vinului	1
1.1 Importanța producției viti-vinicole naționale	1
1.2. Politica produsului	3
1.3. Starea actuală a patrimoniului viticol național	11
1.4. Oferta de vinuri	18
1.4.1. Tipuri de vin produse în România	21
1.4.2. Producția de vin a României	27
1.4.3. Industria vinurilor	29
1.5. Cererea și consumul de vin	33
1.6. Comerțul exterior cu vin	36
2. Politica viti-vinicolă a Uniunii Europene	40
2.1. Acordul politic de la baza organizării pieței comune a vinului	42
2.2. Produsele administrate prin organizarea pieței comune	44

2.2.1. Vinurile de calitate produse în regiuni determinate	44
2.2.2. Vinurile de masă	45
2.3. Intervențiile asupra pieței viti-vinicole	46
2.3.1. Controlul potențialului de producție	47
2.3.2. Distilarea obligatorie	48
2.3.3. Distilarea facultativă	50
2.3.4. Alte intervenții pe piață	51
2.4. Cheltuieli în cadrul organizării pieței comune a vinului	52
2.5. Măsuri complementare de sprijin	52
2.6. Piața Uniunii Europene în cadrul pieței mondiale	53
3. Viticultura României în prag integrare în piața comună a vinului	56
3.1. Evaluarea competitivității vinurilor românești	59
3.2. Tendințe ale sectorului viti-vinicol românesc	61

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

Potențialul pieței cărnii din România – analiză comparativă cu UE și alte țări candidate

Autor: Minodora Moldovan

CUPRINS

Introducere	1
1. Potențialul actual al sectorului românesc de carne comparativ cu țările membre ale UE	2
1.1. Efectivele de animale	2
1.2. Producția de carne	7
1.3. Consumul de carne	13
1.4. Industria cărnii	13
2. Dezvoltarea pieței cărnii în România – constrângeri și oportunități	20
Bibliografie	25
Anexe	26

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

Piața oleaginoaselor în contextul actualelor orientări din Uniunea Europeană

Autor: Iuliana Ionel

CUPRINS

Piața oleaginoaselor în România	1
Producția	1
Consumul	2
Comercializarea	2
Soia	2
Rapița	3
Prețuri	3
Procesarea	3
Ponderea industriei uleiului în volumul industriei alimentare	4
Numărul de agenți economici	4
Dinamica acțiunilor de re tehnologizare și investiții	8
Producția din sectorul privat/stat	10
Indicatorii de utilizare a capacității de procesare	11
Principalele probleme privind marketingul semințelor oleaginoase	12

La nivelul producătorilor	12
Atât la nivelul producătorilor cât și la nivelul comercianților	12
La nivelul comercianților	12
La nivelul silozurilor	12
Piața oleaginoaselor în UE	13
Reforma politicii agricole comune din sectorul uleiului	14
Biotehnologii	14
Combustibili Bio	15
Oportunități ale sectorului românesc al uleiului	15
Bibliografie	16

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

Produsele ecologice
- oportunități și avantaje pentru sectorul agricol românesc -

Autor: dr. ing. Elena Sima

CUPRINS

Introducere

1. Locul și rolul agriculturii ecologice în sistemul agroalimentar	3
2. Particularități și elemente definitorii ale agriculturii ecologice	11
3. Avantaje și oportunități ale producției agroalimentare ecologice	13
4. Potențialul românesc de producție și oferta de produse ecologice	16
5. Cadrul legislativ și instituțional al producției agroalimentare ecologice	19
6. Susținerea producției agroalimentare ecologice românești	24
7. Dezvoltarea pe principii ecologice a producției agroalimentare românești	25
8. Accesul pe piața comunitară a produselor agroalimentare ecologice românești ..	31
Concluzii	32
Bibliografie	36
Anexe	38

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

Piețele produselor agricole în perspectiva aderării la UE – o analiză a competitivității
Evaluări econometrice ale efectelor politicilor agricole

Autor: Cornelia Alboiu

CUPRINS

Introducere	2
1. Sprijinul intern acordat producătorilor agricoli în perioada 1994-2004	3
2. Alte politici cu impact asupra sectorului agricol	6
3. Structura formelor de proprietate agricolă în România și politicile agricole	7
4. Costurile și beneficiile adoptării politicii agricole comune în România	10
4.1. Costurile legate de adoptarea PAC	12
4.2. Beneficiile adoptării politici agricole comune	13
5. Scenarii privind implicațiile adoptării politicii agricole comune asupra producătorilor și consumatorilor	15
Concluzii	20
Bibliografie	21

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

*Modele de finanțare a fermelor din agricultura României în perioada de preaderare
la Uniunea Europeană*

Autor: Dărășteanu Cătălin

CUPRINS

1. Introducere	1
2. Leasing în agricultură	2
2.1. Aspecte teoretice prind leasing-ul în agricultură	2
2.2. Evaluarea modului de operare a leasing-ului pentru o fermă de vaci	4
2.3. Evaluarea modelului pe baza unor scenarii	10
3. Contractele Options	15
Bibliografie	20

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

Mecanisme și instrumente pentru aplicare a PAC în România și unele efecte asupra principalelor sectoare agricole

Autor: dr. Mirela Rusali, CS III

CUPRINS

1. Stadiul armonizării politicii agricole a României în vederea adoptării PAC	2
1.1. Rezultate recente privind performanțele agriculturii și măsurile politice	2
1.2. Stadiul armonizării instituționale	4
1.2.1. Măsurile orizontale	4
1.2.2. Organizațiile comune ale piețelor agricole (OCP)	5
1.3. Rezultatele negocierilor incluse în capitolul „Agricultura”	5
1.3.1. Prevederile specifice pe sector	9
2. Reforma PAC – noile măsuri și unele implicații pentru țările aderante	17
2.1. Trăsături generale	17
2.2. Principalele elemente introduse de reformă	18
3. Estimări ale sprijinului comunitar prin plăți directe pentru principalele produse agricole românești	22
4. Bibliografie	26

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

*Comerțul agroalimentar românesc – premisele unor schimbări așteptate
și Evaluarea gradului de concordanță a legislației românești cu ACQUIS-ul comunitar,
la nivelul anului 2002, pentru capitolul 7 „Agricultura”*

Colectiv de autori: prof. Dinu Gavrilescu, CS I; dr. Camelia Șerbănescu, CS III;

dr. Gheorghe Hurduzeu, CS III ; drd. Lucian Luca, CS III

CUPRINS

Partea I:

Comerțul agroalimentar românesc – premisele unor schimbări așteptate

Introducere	2
1. Comerțul cu Uniunea Europeană în cadrul comerțului agroalimentar al României	2
2. Fluxurile comerciale	5
3. Structura sortimentală a comerțului agroalimentar românesc	12
4. Premise ale unor schimbări așteptate	13
Bibliografie	14

Partea a II-a:

Evaluarea gradului de concordanță a legislației românești cu ACQUIS-ul comunitar . 15

Partea a III-a:

Legislația agroalimentară românească, în perspectiva integrării U.E., un pas înainte sau înapoi? 28

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirișescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

*Exploatația agricolă – clasificare, tipologie și potențial competitiv din perspectiva aderării
la Uniunea Europeană*

Autor: dr. Camelia Toma, CS III

CUPRINS

Introducere

Capitolul 1. Scurt istoric al metodologiei de clasificare a exploatațiilor agricole	1
Capitolul 2. Marja Brută Standard, principalul indicator de clasificare și tipologizare a exploatațiilor agricole	5
Capitolul 3. Mărimea economică a exploatațiilor agricole	8
Capitolul 4. Studiul de caz din jud. Prahova	10
4.1. Cadrul pedoclimatic al județului Prahova	11
4.2. Ipotezele de lucru	13
4.3. Oportunitățile întâlnite	14
4.4. Câteva repere privind agricultura județului Prahova	14
4.5. Eșantionul studiat	19
4.6. Calcularea MBS la principalele culturi din județul Prahova	23
4.7. Mărimea economică a exploatațiilor din eșantion	23
4.8. Concluzii privind restricțiile întâlnite	26

Bibliografie	26
Anexe	27

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

Modele regionale ale dezvoltării rurale

Autor: Violeta Florian

CUPRINS

Introducere	3
A. Premise și ipoteze ale dezvoltării rurale	5
B. Studii empirice	9
B.1. Sistemul diversificării și specializării agricole în spațiul rural – Bărăgan	9
B.2. Sistemul diversificării și specializării rurale în zona riverană Dunării	26
Anexa	47
Bibliografie	52

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

Dezvoltarea rurală și regimul funciar: experiențe, provocări, opțiuni posibile
Partea a II-a: Entități agricole de producție

Autor: Marioara Rusu

CUPRINS

Introducere	3
1. Reforma funciară și structurile de proprietate	4
1.1. Cadrul legal privind noul regim funciar și drepturile de proprietate	4
1.2. Resursele funciare pe categorii de folosință și forme de proprietate	8
1.3. Decolectivizarea și dezetatizarea și barierele în calea dezvoltării exploatațiilor agricole	9
1.4. Piața funciară	13
2. Entități agricole de producție în tranziție	15
2.1. Definirea și clasificarea entităților agricole de producție	15
2.2. Entități agricole de producție în tranziție	17
2.3. Clasificarea entităților agricole de producție în conformitate cu OUG 108/2001	20
3. Structuri de exploatare: dualitate și specificitate agroregională	21
3.1. Scurtă prezentare a zonelor agricole	22

3.2. Gospodăriile agricole individuale	23
3.2.1. Producția agricolă	24
3.2.2. Mobilizarea resurselor pentru producția agricolă	28
3.2.3. Comercializarea producției agricole și autoconsumul	34
3.2.4. Investițiile	36
3.2.5. Profilul gospodăriilor individuale membre în asociațiile agricole	37
3.3. Asociațiile agricole de producție cu personalitate juridică	38
3.3.1. Precizări metodologice	39
3.3.2. Modul de constituire, contribuția și calitatea de membru asociat	39
3.3.3. Conducerea asociațiilor juridice	41
3.3.4. Producția agricolă	42
3.3.5. Comercializarea produselor agricole	43
3.3.6. Profitul asociației și distribuirea acestuia	44
3.3.7. Avantaje și dezavantaje ale participării într-o asociație juridică	45
3.3.8. Ce șanse de dezvoltare au asociațiile juridice în viitor?	46
Concluzii	46
Bibliografie	49

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

Consecințele utilizării Organismelor modificate genetic

Autor: Iuliana Ionel

CUPRINS

Organisme modificate genetic	1
Legislație	2
Suprafețe cultivate în lume	5
Suprafețe cultivate în România	5
Consecințele utilizării Organismelor modificate genetic	6
Anexa 1: Lista plantelor de cultură de la nivel mondial la care s-au făcut intervenții genetice	7
Anexa 2: Lista modificărilor genetice la nivelul plantelor de cultură	9
Anexa 3: Lista plantelor de cultură modificate genetic care sunt aprobate a fi cultivate în diverse state din lume	10
Bibliografie	17

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

Formarea AUAI-urilor – alternativă la dezvoltarea sectorului de irigații
Modele regionale ale dezvoltării rurale

Autor: Alexandru Dragoș, CS

CUPRINS

1. Evoluția sectorului de irigații după 1990	3
2. Conceptul AUAI	4
2.1. Activitatea AUAI pe plan internațional	6
2.2. Introducerea conceptului în România	10
2.2.1. Constituirea AUAI-urilor	11
2.2.2. Administrarea și funcționarea	12
2.2.3. Sprijin din partea agențiilor și organizațiilor internaționale	16
2.2.4. Rezultate obținute	18
Anexe	19

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

Abordări metodologice privind gestiunea exploatației agricole în perioada interbelică

Autor: Lorena Chițu

CUPRINS

Introducere	2
Capitolul 1. Evoluția conceptului de gestiune a exploatațiilor agricole și nevoia de informații economice	3
1.1. Perioada până în 1945 (1921-1945)	4
1.2. Perioada comunistă	7
1.3. Perioada după 1989	9
Capitolul 2. Necesitatea informațiilor economice în vederea orientării activităților agricole din gospodăria țărănească	10
Capitolul 3. Formarea unui sistem informațional cu privire la activitatea tehnico-economică a exploatațiilor agricole în vederea orientării politicilor agricole	11
Concluzii	18
Bibliografie	19

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

Ecologizarea agriculturii – oportunități regionale ale dezvoltării mediului rural

Autor: Mihai Chițea

CUPRINS

Introducere	3
A. Dimensiunile ecologice ale spațiului rural	5
B. Crizele economice și sociale ale ecologiei agriculturii	12
C. Exploatarea terenului agricol în regim ecologic	14
D. Perspectivele agriculturii organice	17
Bibliografie	19

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

Vulnerabilitate demografică în profil teritorial

Autor: Militaru Adrian

CUPRINS

Capitol 1.	3
Capitol 2. – Riscul sociodemografic al comunităților rurale	5
II.1. Numărul și densitatea populației rurale	5
II.2. Structura pe sexe a populației rurale	8
Concluzii	24
Bibliografie	26

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

Doctrine politice în agricultura actuală

Autor: Silviu Georgescu

CUPRINS

A. Politica Agricolă Comună a Uniunii Europene	3
1. Începuturile Politicii Agricole Comune	3
2. Mecanismul de funcționare a Politicii Agricole Comune înainte de 1992	5
3. Reforma Politicii Agricole Comune din 1992	8
4. Efectele concrete ale reformei PAC	13
5. Necesitatea continuării reformei PAC	15
B. Politica agricolă din țările central și vest europene (CEEC)	21
1. Aprecieri generale	21
2. Lărgirea Uniunii Europene	24
3. Articulația politicilor agricole din CEEC la PAC	28
3.1. Stabilizarea pieței	32
3.2. Veniturile exploatației agricole și șomajul	33
3.3. Comerțul agricol	35

4. Relațiile României cu UE în perioada de tranziție	37
Bibliografie	42

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

Capitalul uman ca factor de risc

Autor: Adriana Vișan

CUPRINS

Capitolul 1. Conceptul de capitalul uman	4
Capitolul 2. Capitalul uman – indicatori agregați: România în context european	8
2.1. Starea de sănătate	8
2.2. Educația formală și abilitățile	10
2.3. Capitalul uman în România – nivelul individual	13
Concluzii	16
Bibliografie	18

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

Regionalizarea spațiului rural după gradul de dezvoltare socio-economică și favorabilitatea condițiilor de mediu natural.

Particularizarea la nivelul regiunilor: Nord-Est și Sud-Est

Autor: conf. univ. dr. Florica Bordanc

CUPRINS

Capitolul 1. Cadrul conceptual și metodologic al regionării	1
1.1. Definirea conceptelor uzuale	2
1.2. Metodologia de cercetare	3
Capitolul 2. Diferențieri teritoriale ale gradului de favorabilitate/restrictivitate a condițiilor de mediu	6
2.1. Dimensiunea și principalele caracteristici ale spațiului rural românesc	6
2.2. Caracterizarea generală și disparitățile teritoriale ale favorabilității factorilor de mediu natural, la nivelul celor trei mari regiuni fizico-geografice	6
2.2.1. Favorabilitatea zonei montane în extinderea habitatului uman	7
2.2.2. Favorabilitatea/restrictivitatea în zona colinară	8
2.2.3. Favorabilitatea/restrictivitatea în zona de câmpie	9
2.2.4. Evidențierea aspectelor de restrictivitate a factorilor naturali, cu particularizare la nivelul regiunilor de dezvoltare NE și SE	9

Capitolul 3. Delimitarea administrativă a celor trei tipuri de habitat uman – montan, colinar și de câmpie	14
3.1. Repartiția populației și așezărilor omenești pe principalele trepte hipsometrice, în cadrul celor trei mari zone de relief – munte, deal și câmpie	14
3.2. Repartiția altitudinală a comunelor și tipurile pozițional-geografice de habitat rural	14

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

Multifuncționalitatea agriculturii și dezvoltarea durabilă

Autor: dr. Filon Toderoiu

CUPRINS

Introducere	2
Capitolul 1. Multifuncționalitatea agriculturii – repere ontologice	4
1.1. Dezvoltarea durabilă – obârșia multifuncționalității	4
1.2. Multifuncționalitatea și distorsiunile concurenței	6
Capitolul 2. Multifuncționalitatea și modele de dezvoltare agricolă și rurală	11
2.1. «Amici» și sceptici ai conceptului de multifuncționalitate	11
2.1. Conceptualizări pragmatice și ordine de mărime ale multifuncționalității	13
2.3. Complementarități multifuncționalitate – dezvoltare durabilă	15
Referințe bibliografice	20

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

*Eficiența economică, socială și ecologică în contextul dezvoltării durabile a agriculturii
și integrării în Uniunea Europeană*

Autor: Marin Popescu

CUPRINS

Introducere	5
Partea I: Eficiența economică	8
1. Evoluția producției agricole și a valorii adăugate brute – expresii sintetice ale eficienței economice	10
2. Eficiența economică a utilizării pământului	14
2.1. Nivelul și tendința eficienței economice a utilizării pământului	14
2.2. Sporirea eficienței economice a utilizării pământului	18
2.2.1. Formele de exploatații și dualismul structural	18
2.2.2. Concentrarea producției agricole	27
3. Creșterea productivității muncii	39
3.1. Evoluția productivității muncii în agricultura României și decalajul față de UE	40
3.2. Direcții principale de creștere a productivității muncii	44
3.2.1. Reducerea suprapopulației agricole și a subocupării	44

3.2.2. Atenție crescândă pregătirii factorului uman	49
3.2.3. De la regres tehnologic la folosirea tehnologiilor moderne, inclusiv informaționale	51
3.2.4. Transformarea cercetării științifice agricole în prioritatea priorităților în contextul dezvoltării durabile și integrării în UE	53
4. Eficiența utilizării capitalului	55
4.1. Eficiența investițiilor	55
4.2. Eficiența capitalului fix (imobilizărilor corporale)	64
4.3. Eficiența consumurilor intermediare	71
Concluzii	77
Bibliografie	82

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirilescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

Resurse și premise ale dezvoltării durabile regionale în sectorul agroalimentar

Autor: drd. Carmen Ștefănescu

CUPRINS

Introducere	2
Capitolul 1. Resursele economiei agroalimentare și conceptul de dezvoltare durabilă	3
1.1. Abordări teoretice ale conceptului de dezvoltare durabilă	3
1.2. Relația agricultură – dezvoltare durabilă: cadru conceptual	9
Capitolul 2. Resursele economiei agroalimentare – nivel și tendințe în profil regional	10
2.1. Regionalitatea înzestrării cu resurse în economia agroalimentară 1989-2002	10
2.2. Disparități regionale ale înzestrării cu resurse și factori de producție agricolă	12
2.3. Productivitatea muncii în economia agroalimentară – o premisă a dezvoltării durabile regionale	20
Capitolul 3. Programe și tipuri de proiecte adecvate dezvoltării durabile	23
Bibliografie	32

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

Efectul stimulator al investițiilor asupra dezvoltării durabile în sectorul agroalimentar

Autor: drd. Marius Voicilaș

CUPRINS

1. Efectul stimulator al investițiilor asupra dezvoltării durabile	
în sectorul agroalimentar	1
Capacitatea de absorbție investițională	2
Investițiile străine directe în sectorul agroalimentar	5
Investițiile străine directe și disparități teritoriale	8
Concluzii	12
Bibliografie	16

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

Opțiuni de politică agricolă pe termen lung din perspectiva dezvoltării durabile a României
Capitol în „Strategia de dezvoltare a României – orizont 2025”

Coordonator: dr. Ioan Davidovici

Colectiv de autori: drd. Cornelia Alboiu, CS; dr. Cecilia Alexandri, CP II;
dr. Cristian Marian Barbu, lector; prof. dr. Ioan Davidovici, CP I;
drd. Lucian Luca, CP III; dr. Camelia Șerbănescu CP III;
drd. Crina Turtoi, CP III; drd. Vionca Gavrilă, CP III;
dr. Mariana Grodea, CP III; dr. Iuliana Ionel, CP III;
Minodora Moldovan, CP III; dr. Elena Sima, CP III

CUPRINS

Capitolul 1. Dezvoltarea durabilă a agriculturii și a spațiului rural:	
delimitări conceptuale	1
1.1. Conceptul de dezvoltare durabilă	1
1.2. Dezvoltarea durabilă a agriculturii, parte integrantă a evoluției zonelor rurale cătore un caracter multifuncțional	6
Concluzii	18
Capitolul 2. Sectorul agroalimentar din România – decalaje față de Uniunea Europeană	21
2.1. Evaluarea eficienței pământului	23
2.2. Practicarea unei agriculturi de tip extensiv	25

2.3. Evaluarea eficienței muncii în agricultură	27
2.4. Evoluția productivității factorilor, exprimată prin valoarea producției agricole și valoarea adăugată brută la hectar și pe persoană ocupată în agricultură	30
Capitolul 3. Evoluții posibile ale valorii produsului agricol brut și valorii adăugate brute în agricultura României	32
3.1. Metodologia și datele utilizate	33
3.2. Calcule și prognoze rezultate	37
Concluzii	40
Capitolul 4. Integrarea României în Uniunea Europeană – oportunități și potențiale pericole pentru producătorii agricoli	41
4.1. Sunt pregătiți agricultorii români să facă față sfidărilor integrării?	43
4.1.1. Structura agrară și potențialul de competitivitate al exploatațiilor agricole.....	43
4.2. Mediul concurențial	47
4.3. Un semnificativ excedent al resurselor de muncă	49
4.4. Potențiale riscuri	50
Capitolul 5. Priorități ale politicii agricole	51
Anexa nr. 1	56
Anexa nr. 2	59
Anexa nr. 3	61
Bibliografie.....	65

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

Comerțul agroalimentar românesc - o analiză spatio-temporală

Colectiv de autori: dr. Daniela Giurcă, CS II; dr. Camelia Șerbănescu, CS III;

dr. Mirela Rusali, CS III

CUPRINS

1. Comerțul exterior agroalimentar al României	1
1.1. Exporturile de produse agroalimentare	1
1.2. Importuri agroalimentare	12
1.3. Balanța comercială a produselor agroalimentare	21
1.4. Situația contingentelor tarifare stabilite cu UE în anii 1998-2003	24
1.4.1. Acordurile comerciale dintre România și UE stabilind regimul preferențial al schimburilor cu produse agroalimentare	24
1.4.2. Etape de evoluție a regimului preferențial în cadrul liberalizării schimburilor agroalimentare dintre România și UE	26
1.4.3. Gradul de utilizare a contingentelor tarifare stabilite cu UE în anii 1998-2003	28
Anexe	34
Bibliografie	54

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

Competitivitatea produselor agrolimentare românești pe piețele internaționale

Autori: dr. Daniela Giurcă, CS II; dr. Camelia Șerbănescu, CS III;

CUPRINS

Partea I

1. Competitivitatea: delimitări conceptuale	1
2. Metode de evaluare a competitivității	1
2.1. Principalii indicatori privind comensurarea competitivității	2
2.2. Indicatori ai competitivității externe	6

Partea a II-a

3. Sectorul agroalimentar românesc: evaluări comparative	9
4. Competitivitatea externă a produselor agrolimentare românești	17
Bibliografie	29

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Tema de cercetare:

Rentabilitatea exploatației agricole

Autori: prof. Ioan Davidovici; drd. Lucian Luca

CUPRINS

Rentabilitatea exploatației agricole	1
1. Tipologia exploatațiilor românești contemporane	1
1.1. Terminologie statistică și economică privind exploatația agricolă	2
1.2. Din rezultate RGA 2002	3
2. Comportamentul gospodăriei țărănești	6
2.1. Definiții ale gospodăriei țărănești	7
2.2. Teorii ale economiei țărănești	9
3. Măsurarea rentabilității	10
3.1. Experiența românească și cerințele integrării europene	11
3.2. De la rentabilitatea exploatației la viabilitatea gospodăriei	16
Bibliografie	20

ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE PROGNOZĂ ECONOMICĂ

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE PROGNOZĂ ECONOMICĂ

Tema de cercetare:

Consumul între resurse și nevoi.
Teorie și practică în perspectiva integrării în U.E.
Partea a II-a

Coordonator: Marioara Iordan

Colectiv de autori: Marioara Iordan; Ionel Desmireanu; Mihaela Nona Chilian;
Vladimir Calmuschi; Dalina Măria Andrei; Elena Lazăr;
Mariana Mitchievici

CUPRINS

Capitolul 1. Evoluția PIB-ului pe elemente de utilizare	10
1.1. Evoluția PIB-ului pe elemente de utilizare în România în intervalul 1990-2003 și primele 9 luni din 2004	10
1.2. Comparații regionale privind structura de utilizare a PIB-ului	10
Capitolul 2. Consumul populației. Evoluție și tendințe în economia de tranziție	14
2.1. Abordări teoretice privind consumul	14
2.2. Consumul populației. element important al cererii agregate	21
2.3. Dimensiuni ale consumului populației.....	25
2.4. Diagnoza consumului gospodăriilor populației	33
Capitolul 3. Evoluții ale investițiilor străine directe (ISD) în România și țările central și est-europene	43

3.1. Cadrul instituțional. Scurt istoric	43
3.2. Stadiul actual al ISD. Afluxul investițiilor străine directe. Un ciclu anual	46
3.3. Situația ISD pe mapamond și condiția privilegiată a economiilor UE	53
3.4. Situația ISD în Europa Centrală și de Est	60
3.5. Bazele unui model econometric și estimări privind ISD	65
Capitolul 4. Comerțul exterior al României, evoluții și tendințe în perspectiv a integrării în Uniunea Europeană	71
4.1. Comerțul exterior al României în perioada de tranziție	71
4.2. Competitivitatea exporturilor românești - unele comparații cu țările Uniunii Europene , cu țările recent intrate în U.E. și cu statele candidate la aderare	81
Anexe	105
Bibliografie	157

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE PROGNOZĂ ECONOMICĂ

Tema de cercetare:

*Previziuni macroeconomice pe termen scurt
în condițiile procesului de Aderare la Uniunea Europeană
Versiunea 2004*

Coordonator: dr. Lucian-Liviu Albu

Colectiv de autori: dr. Lucian-Liviu Albu; Scutaru Cornelia; Constantin Ciupagea;
Petre Fomin; Bianca Păuna

CUPRINS

Partea I: Prognoze pe termen scurt	1
1. Introducere	1
2. Probleme de ordin metodologic	2
3. Rezultate și concluzii	5
4. Anexe	15
5. Bibliografie selectivă	19

Partea II: Estimări previzionale ale economiei românești: macromodelul "Dobrescu" al economiei românești de tranziție - prognoze lunare și anuale	5
1. Introducere	5
2. Scenarii de previziune: etape și ipoteze de lucru	5
3. Etape de lucru 2004	6
4. Caracteristici comune	8
5. Estimări previzionale	10
6. Anexa metodologică: Macromodelul "Dobrescu" al economiei românești de tranziție	13
7. Bibliografie selectivă	59

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE PROGNOZĂ ECONOMICĂ

Tema de cercetare:

Cooperarea transfrontalieră în perspectiva integrării României în Uniunea Europeană

Coordonator: dr. Păuna Carmen Beatrice, CP II

Colectiv de autori: dr. Păuna Carmen Beatrice, CP II; Dumitrescu Ileana, CP III;
dr. Antonescu Daniela, CP. III; drd. Fugara Amalia, CP III;
prof. univ. dr. Jula Dorin, CP I; prof. univ. dr. Constantin Luminița;
dr. Frentz Gabriela

CUPRINS

Introducere	1
Capitolul 1. Definirea conceptului de regiune transfrontalieră	2
1.1. Inițiative în domeniul cooperării transfrontaliere sub forma euroregiunilor	5
1.2. Intensificarea fluxurilor comerciale pan-europene	6
Capitolul 2. Cooperarea transfrontalieră în sensul acordului CEFTA	9
2.1. Scurt istoric CEFTA	10
2.2. Procese urmărite	13
Capitolul 3. Reconfigurarea granițelor externe ale Uniunii Europene	19
3.1. Trecerea de la conceptul de „Comunicare intensă în cadrul UE” la conceptul de cooperare în cadrul programului de „Vecinătate imediată”	19
3.2. Cooperarea transfrontalieră în contextul transformărilor europene	23

3.3. Cadrul instituțional de cooperare transfrontalieră de-a lungul graniței nordice a UE	26
3.4. Programe și fonduri de dezvoltare	32
3.5. Impacturile regionale asupra integrării europene	37
3.6. Noul program de vecinătate și cooperarea transfontalieră - tendințe post-2006	43
Capitolul 4. Identificarea zonelor de cooperare transfrontalieră ale României	51
Capitolul 5. Studiu de caz: Programul de cooperare transfrontalieră România-Serbia-Munte negru	61
BIBLIOGRAFIE	76

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE PROGNOZĂ ECONOMICĂ

Tema de cercetare:

Estimarea ratei de schimb de echilibru în România; alegerea ratelor de intrare în UE

Coordonator: dr. Elena Pelinescu

Colectiv de autori: dr. Elena Pelinescu, CS I; Mihaela Ionescu CS;

Veronica Tudorescu; Marian Neagu; drd. Mugur Nicolae Popescu

CUPRINS

Introducere	3
Capitolul 1. Rate de schimb de echilibru pe termen lung	6
1.1. Teorii relevante	6
1.2. Literatura empirică relevantă	6
Capitolul 2. Modelul FEER	18
2.1. Unele considerații privind modelul FEER	18
2.2. Prezentarea modelului FEER	20
Capitolul 3. Determinarea cursului de schimb de echilibru în România	26
3.1. Modelul teoretic al cursului de schimb	26
3.2. Estimarea cursului valutar real de echilibru pentru România	30
Capitolul 4. Politica băncii centrale europene privind cursul de schimb Implicații pentru România	35
4.1. Considerații privind intrarea în ERMII	36

4.2. Scenarii privind nivelul cursului de schimb pe parcursul participării la ERMII. Lecții din cazul Greciei și Sloveniei	41
Capitolul 5. Cursul de schimb ca indicator al competitivității economiei românești	44
5.1. Definiții ale cursului de schimb real efectiv	44
5.2. Cursul real de schimb ca indicator al competitivității economiei românești	47
Concluzii	57
Bibliografie	60
Anexe	62

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE PROGNOZĂ ECONOMICĂ

Tema de cercetare:

Scenarii de dezvoltare economică pe termen mediu și lung

Coordonator: Dr. Lucian-Liviu Albu

Colectiv de autori: dr. Lucian-Liviu Albu, CS I; dr. Clementina Ivan-Ungureanu, CS I;
drd. Amalia Fugaru, CS III; drd. Crenguța Pană, asist. cercet.;
drd. Petre Caraiani, asist. cercet.; drd. Carmen Uzlău, asist. cercet.

CUPRINS

Introducere	1
1. Tendințe în evoluția economiei românești după anul 1989	3
1.1. Formarea produsului intern brut	3
1.1.1. Resursele formării produsului intern brut	3
1.1.2. Valoarea adăugată brută	5
1.1.3. Industria	8
1.1.4. Agricultură	9
1.1.5. Construcții	15
1.1.6. Comerț exterior	16
1.2. Utilizarea produsului intern brut	21
1.3. Nivelul de trai al populației	26
1.3.1. Rata șomajului	26

1.3.2. Puterea de cumpărare a salariului	27
1.3.3. Puterea de cumpărare a pensiilor	28
1.3.4. Capacitatea de susținere a sistemului de asigurări sociale	28
2. Evoluția comerțului exterior în perioada tranziției	30
2.1. Comerțul exterior cu bunuri	31
2.2. Comerțul exterior cu servicii	33
2.3. Evoluții structurale ale comerțului exterior românesc	34
2.3.1. Evoluția pe grupe de produse	34
2.3.2. Evoluția pe zone geografice	37
2.4. Uniunea Europeană - principalul partener comercial	40
3. Impactul capitalului uman asupra creșterii economice	44
3.1. Capitalul Uman în Creșterea Economică	44
3.2. Capitalul Uman în Economii în Tranziție	44
3.3. Datele	48
3.3.1. PIB-ul	48
3.3.2. Stocul de capital	48
3.3.3. Capitalul Uman	49
3.4. Analiza economiei românești în perioada 1993-2002	50
3.5. Impactul Educației asupra creșterii economice	51
4. PIB-ul potențial și deficitul bugetar structural în România	56
4.1. Considerații generale	57
4.2. Metode de calcul al deficitului bugetar structural	57
4.3. Deficitul bugetar structural în România	58
4.4. Studiul ajustării fiscale	58
4.5. Ajustarea fiscală în România	63

5. Modele și scenarii de prognoză pe termen mediu și lung.....	67
5.1. Ipoteze ale modelelor de prognoză pe termen mediu și lung	67
5.2. Unele rezultate ale aplicațiilor pe cazul economiei românești	69
5.3. Estimări pe termen lung bazate pe seria trimestrială a PIB	72
Anexe	75

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE PROGNOZĂ ECONOMICĂ

Tema de cercetare:

Tehnici moderne de modelare în domeniul prognozei. Aplicații pe cazul României

Coordonator: dr. Mariana Nicolae CS II

Colectiv de autori: dr. Mariana Nicolae CS II; drd. Nona Mihaela Chilian, CS III;
drd. Crenguța Pană, asist. cercet.; dr. Clementina Ungureanu-Ivan,
CS I; dr. Marioara Iordan, CS I; drd. Dalina Maria Andrei, CS;
drd. Amalia Fugaru, CS III; drd. Maricica Gavrilă, CS III

CUPRINS

1. Introducere	1
2. Metode și modele pentru prognoză utilizate în literatura de specialitate	5
2.1. Caracteristici generale	5
2.1.1. Modele Econometrice	5
2.1.2. Modele input-output	5
2.1.3. Modele de simulare macroeconomică și demografică	5
2.1.4. Modele integrate economic și modele Land	6
2.1.5. Modele factor cu scală largă	6
2.1.6. Modelarea interacțiunii economie-mediu înconjurător	7
2.1.6.1 Modelul economic-natură	8
2.2. Modele de prognoză utilizate în țărilor cu o economie în tranziție din Europa Centrală și de Est	10

2.2.1. Modele ale ciclurilor reale de afaceri	10
2.2.2 Modele cu serii de timp	18
2.2.3. Modele factoriale	20
2.3. Prognoze prin tehnici markoviene	24
2.3.1. Modele markoviene pentru analiza mobilității forței de muncă	25
2.3.2. Analiza și prognoza evoluției demografice prin tehnici Markoviene	29
2.3.2.1. Aspecte generale ale situației demografice în România	29
2.3.2.2. Schimbări în structurile geodemografice	30
2.3.2.3. Modele markoviene demografice	31
2.3.3. Analiza evoluției procesului de școlarizare prin modele de tip Markov ..	34
2.4. Alte metode și modele pentru studiul și prognoza mobilității forței de muncă	37
2.4.1 Modelul Harris – Torado	37
2.4.2. Modelul pentru studiul migrației rural-urban	40
2.4.3. Modelul pentru studiul interdependenței migrație -poluare	41
2.4.4. Variante ale modelului Harris – Torado	42
2.4.5. Extinderea modelului Harris-Todaro	43
2.4.6. Modelarea pieței forței de muncă estoniene folosind modelele duratei a lui Cox	45
2.4.7. Modele ale migrației inter-regionale	46
3. Aplicații pentru România	49
3.1. Evoluții macroeconomice ale României în comparație cu ale altor țări cu economia în tranziție	49
3.2. Estimarea mobilității salariaților pe piața forței de muncă în România cu ajutorul lanțurilor Markov și prognoza acestora	56
3.3. Analiza evoluției procesului de școlarizare prin modele de tip Markov (cazul României)	64

3.3.1. Studiul evoluției procesului de școlarizare în societatea românească	64
3.3.2. Analiza nivelului educațional - factor al creșterii economice la România în comparație cu al altor țări din Centrul și Estul Europei și Rusia	68
3.4 Studiul evoluției populației ocupate din România și alte țări din Centrul Estul Europei prin metoda componentelor principale	78
4. Concluzii	78
Bibliografie	86
Anexa 2.1	86
Anexa 3.1.	91

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE PROGNOZĂ ECONOMICĂ

Tema de cercetare:

Modelarea proceselor de clusterizare: evoluții structurale în economia României
Evoluții structurale în economia românească de tranziție
Analiza principalelor ramuri care produc pentru piața externă

Autori: Scutaru Cornelia; Florescu Ionel

CUPRINS

Introducere	4
1. Demers metodologic	7
2. Principalii indicatori	11
2.1. Evoluții structurale în formarea resurselor	11
2.2. Evoluții structurale în destinația utilizărilor	16
3. Evoluții structurale în principalele ramuri exportatoare (1999/1989)	20
3.1. Poziția în cadrul economiei	20
3.2. Metodologia lui Porter: condiții generale	32
3.2.1. Resursele umane	32
3.2.2. Resurse de capital	37
3.2.3. Infrastructura	40
3.2.4. Resurse fizice	42
3.3. Metodologia lui Porter: condiții de cerere	43

3.3.1. Cererea internă	43
3.3.2. Cererea externă	48
3.4. Metodologia lui Porter: industrii suport	48
3.5. Metodologia lui Porter: politici guvernamentale	48
3.5.1. Subvenții	48
3.5.2. Impozite	48
3.5.3. Politici salariale	52
3.5.4. Politici privind învățământul și activitatea de cercetare-dezvoltare	52
Anexe	53
Partea II.	54
4. Evoluții structurale în principalele ramuri care produc pentru piața internă: ramuri furnizoare de consumuri intermediare (1999/1989)	56
4.1. Poziția în cadrul economiei	56
4.2. Metodologia lui Porter: condiții generale	72
4.2.1. Resursele umane	72
4.2.2. Resurse de capital	79
4.2.3. Infrastructura	84
4.2.4. Resurse fizice	87
4.3. Metodologia lui Porter: condiții de cerere	89
4.3.1. Cererea internă	89
4.3.2. Cererea externă	91
4.4. Metodologia lui Porter: industrii suport	93
4.5. Metodologia lui Porter: politici guvernamentale	93
4.5.1. Subvenții	93
4.5.2. Impozite	96
4.5.3. Politici salariale	98

4.5.4. Politici privind învățământul și activitatea de cercetare-dezvoltare	98
5. Schimbări structurale în principalele ramuri care produc pentru piața internă: ramuri care produc pentru consumul final (1999/1989)	99
5.1. Poziția în cadrul economiei	99
5.2. Metodologia lui Porter: condiții generale	102
5.2.1. Resursele umane	102
5.2.2. Resurse de capital	104
5.2.3. Infrastructura	106
5.2.4. Resurse fizice	107
5.3. Metodologia lui Porter: condiții de cerere	108
5.3.1. Cererea internă	108
5.3.2. Cererea externă	109
5.4. Metodologia lui Porter: industrii suport	109
5.5. Metodologia lui Porter: politici guvernamentale	109
5.5.1. Subvenții	109
5.5.2. Impozite	110
5.5.3. Politici salariale	111
5.5.4. Politici privind învățământul și activitatea de cercetare-dezvoltare	111
6. Schimbări structurale în principalele ramuri care produc pentru piața internă: ramuri care produc pentru formarea brută de capital fix (1999/1989)	112
6.1. Poziția în cadrul economiei	112
6.2. Metodologia lui Porter: condiții generale	112
6.2.1. Resursele umane	115
6.2.2. Resurse de capital	117
6.2.3. Infrastructura	118
6.2.4. Resurse fizice	118

6.3. Metodologia lui Porter: condiții de cerere	119
6.3.1. Cererea internă	119
6.3.2. Cererea externă	120
6.4. Metodologia lui Porter: industrii suport	121
6.5. Metodologia lui Porter: politici guvernamentale	121
6.5.1. Subvenții	121
6.5.2. Impozite	110
6.5.3. Politici salariale	121
6.5.4. Politici privind învățământul și activitatea de cercetare-dezvoltare	122

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE PROGNOZĂ ECONOMICĂ

Tema de cercetare:

Aspecte metodologice ale utilizării conturilor naționale în modelarea economică

Autor: Cristian Nicolae Stănică

CUPRINS

Introducere	1
1. Structura Conturilor Naționale pe sectoare instituționale	
Evaluarea principalilor indicatori macroeconomici	3
1.1. Prezentarea sectoarelor instituționale	4
1.2. Conturile nefinanciare și financiare din Tabelul Economic de Ansamblu	7
1.3. Legătura dintre principalii indicatori macroeconomici și Balanța de Plăți	23
2. Un model de programare financiară cu trei sectoare instituționale	26
2.1. Prezentare generală	26
2.2. Conturile sectoarelor instituționale	28
2.3. Previziunea blocurilor FMI	32
2.4. Rolul sub-sectorului monetar și legătura cu Balanța de Plăți	43
2.5. Referințe suplimentare pentru pregătirea prognozelor	45
Bibliografie	45

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE PROGNOZĂ ECONOMICĂ

Tema de cercetare:

Metode matematice și de știința calculatoarelor pentru cercetarea economică asistată

Coordonator: dr. George Daniel Mateescu, CS I

Colectiv de autori: dr. George Daniel Mateescu, CS I; Corina Sâman, CS III;
Minai Buneci, CS III

CUPRINS

I. Asistarea activităților de comunicație prin Internet	3
1. Rețeaua de calculatoare	3
2. Site-uri de Internet	4
II. Contribuții la dezvoltarea de metode matematice pentru analiza seriilor de date	6
1. Estimarea variațiilor în serii scurte de timp	6
2. Analiza numerică a modelelor neînchise	16
3. Interpretarea statistică și algoritm pentru un criteriu extins pentru regresia totală	21
Bibliografie	34

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE PROGNOZĂ ECONOMICĂ

Tema de cercetare:

Caracteristici ale ciclurilor economice în România și în spațiul european

Autor: drd. Petre Caraiani, asist. cercet.

CUPRINS

Introducere	2
I Caracteristici nominale și reale ale ciclurilor de afaceri din economia României	3
1. Introducere	3
2. Metodologia	4
3. Datarea ciclurilor de afaceri în România	6
4. Caracteristici nominale și reale ale ciclurilor de afaceri din România	7
4.1. Prețurile	7
4.2. Salariile	9
4.3. Rolul variabilelor monetare	10
4.4. Alte variabile	13
4.4.1. Ocuparea forței de muncă	13
4.4.1. Rata de schimb	14
II. Caracteristici ale ciclurilor economice în spațiul european	16
1. Problematika ciclurilor economice în spațiul european	16
2. Definiții ale ciclurilor economice	17
3. Metode de cuantificare a ciclurilor economice	18

3.1. Ciclul clasic	18
3.2. Ciclul creșterii	18
4. Identificarea ciclurilor economice în spațiul european	21
4.1. Datarea ciclurilor economice	21
4.2. Ciclurile componentelor GDP	23
5. Aspecte internaționale	25
Concluzii	27
Bibliografie	28
Anexe	35

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE PROGNOZĂ ECONOMICĂ

Tema de cercetare:

Previțiuni privind aportul comerțului exterior la dezvoltarea economică
Prima parte - Teorii, modele și dinamică

Autor: drd. Crenguța Pană, asist. cercet.

CUPRINS

Introducere	2
Capitolul 1. Teoriile comerțului internațional	3
1.1. Originile comerțului internațional	3
1.2. Alte modele și teorii alternative ale comerțului internațional	17
1.3. Teorii moderne ale comerțului internațional	21
Capitolul 2. Dinamica comerțului exterior în România și pe plan european	28
2.1. Cadrul general al economiei României și al țărilor din Centrul și Estul Europei	28
2.2. Comerțul exterior al României și al țărilor Central și Est Europene	34
2.3. Evoluții structurale ale comerțului exterior românesc	40
2.4. Uniunea Europeană - principalul partener comercial	47
Concluzii	51
Bibliografie	54

ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

„Costin C. Kirișescu”

**INSTITUTUL DE CERCETARE
A CALITĂȚII VIETII**

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIETII

Tema de cercetare:

Direcții, principii, metodologii ale dezvoltării sociale în România la nivel macro și micro

Coordonator: prof. univ. dr. Cătălin Zamfir

Colectiv de autori: Simona Ilie; Mihai Surdu; Simona Vonica; Laura Stoica;

CUPRINS

Politica de dezvoltare regională între necesitate și proiect.

Ce fel de regionalizare?	3
Sursele și evoluția ideii regionale	3
Regiunea – un concept a tot cuprinzător	4
Funcționabilitatea politicilor regionale la nivel european	5
Istoricul și perspectivele regiunilor și al dezvoltării regionale în România	6
Concluzii	12
Implicații asupra domeniului social al aderării României la Uniunea Europeană	16
Secvențe temporale ale constituirii Uniunii Europene	16
Negocierile de aderare cu Uniunea Europeană	17
Domeniul social	20
Reparația resurselor și formarea veniturilor populației în statul bunăstării	23
Opțiuni clasice privind repartitia resurselor	24

Statul bunăstării	29
Finanțarea statelor bunăstării	40
Statul bunăstării în România	46
Caracteristici ale principalelor surse de venit	48
Dezvoltarea rurală pe plan internațional. Actori și tendințe	54
Principalele direcții ale dezvoltării rurale promovate de Națiunile Unite	55
Principalele documente ONU în care se face referire la dezvoltarea rurală	59
Principalele concepte privind dezvoltarea rurală la nivel global	61
Politicile Uniunii Europene în domeniul dezvoltării rurale	61
Discuții și concluzii	70
Educația școlară: dezvoltare sau reproducție socială?	72
Educația școlară: dezvoltare sau reproducție socială?	72
Conceptul de egalitate a oportunităților educaționale (EOE)	73
Inegalitățile educaționale – poziția funcționalistă	75
Inegalitățile educaționale – poziția conflictualistă	78
Sociologia radicală: teoriile reproducției sociale	80
Inegalitățile educaționale – teoria alegerii raționale	82
Politicile educaționale din România și dezvoltarea socială: priorități, construcție instituțională și programe de răspuns	86
Introducere	86
Principii și direcții de acțiune în politicile educaționale la nivelul Uniunii Europene	86
Priorități și obiective în politica educațională din România	89
Construcție instituțională și programe în domeniul educației în România	92
Dezvoltare socială și sănătatea populației	94
Categorii sociale excluse sau cu acces redus la asistența medicală	98

Finanțarea redusă a sistemului sanitar românesc din ultimul deceniu	101
Bibliografie	103

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIEȚII

Tema de cercetare:

Diagnoza anuală a calității vieții (2004)
Volumul I

Coordonator: prof. univ. dr. Ioan Mărginean

Colectiv de autori: prof. univ. dr. Ioan Mărginean; Ștefănescu Ștefan, CSI;
Bălașa Ana, CS I; Dumitru Mihai, CS I; drd. Preoteasa Ana Maria, CS
III; Precupețu Iuliana, CS III; dr. Bădescu Ciprian, CS III;
drd. Popescu Raluca, CS; Chițu Cosmina, asis. cercet.;
drd. Neagu Gabriela, CS; Strâmbeanu Marius, asis. cercet;
Dan Mariana, asis. cercet

CUPRINS

Modelul social din perspectiva calității vieții populației	1
Impactul protecției sociale asupra calității vieții familiei și copilului	36
Efectul finanțării învățământului public de stat din România asupra egalității de șanse de acces la educație	56
Politici active ale pieței muncii	71
Participarea socială și satisfacția cu viața în populația de tineri	78
Timpul liber și calitatea vieții în România	116
Metodologii de cercetare și Arhiva de date sociale	130

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIEȚII

Tema de cercetare:

Diagnoza anuală a calității vieții (2004)

*Sistemul educațional românesc în comparație cu unele sisteme europene similare în perspectiva
aderării României la Uniunea Europeană*

Volumul II

Autor: Dan Constantin Rădulescu

CUPRINS

Politici sociale de promovare a accesului la educație derulate în România și în unele state europene	2
Introducere	2
Date generale istorice	3
Sistemul educațional românesc înainte de 1848 (perioada Regulamentului Organic)	6
Sistemul educațional românesc 1848-1948	6
Sistemul educațional românesc 1948-1989	25
Politici de promovare a accesului la educație	50
Sistemul educațional bulgar 1878-1948	53
Sistemul educațional bulgar 1948-1989	58
Sistemul educațional bulgar în etapa tranziției postcomuniste, 1989 – până în zilele noastre	63

Sistemul educațional polonez până în 1918	69
Sistemul educațional polonez între 1918-1948	72
Sistemul educațional polonez 1948-1989	75
Note	26

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIAȚII

Tema de cercetare:

Stiluri de viață ale clasei de mijloc

Autor: dr. Laureana Urse

CUPRINS

1. Restructurarea de clasă	4
2. Premisele teoretice ale structurii de clasă	9
3. Clasa de mijloc	11
a. Structura de clasă actuală și locul clasei de mijloc	11
b. Necesitatea clasei de mijloc din România	13
c. Dificultatea de identificare a clasei de mijloc	15
d. Structura clasei de mijloc și caracteristicile ei	16
e. Clasa de mijloc din mediul rural	17
f. Integrarea europeană și clasa de mijloc	24
g. Mobilitatea socială și clasa de mijloc	26
h. Structura clasei de mijloc rezultată din autoplasare	30
i. Situația economică a clasei de mijloc rezultată din autoplasare	37
j. Venituri, percepții și mentalități	39
4. Stiluri de viață ale clasei de mijloc	45

a. Cercetarea stilului de viață	45
b. Abordări teoretice și definiții ale stilului de viață	48
c. Metodologia de cercetare	51
d. Timpul liber al clasei de mijloc	54
e. Stiluri de viață identificate în segmente ale clasei de mijloc	57
f. Intelectualii și clasa de mijloc	68
Bibliografie selectivă	79

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIETII

Tema de cercetare:

Civilizația rurală din România
în perspectiva integrării în Uniunea Europeană
(partea I, 2004)

Autor: Gheorghe Socol

CUPRINS

1. Oportunitatea temei	1
2. Sat și oraș, două tipuri de viață socială	6
3. Civilizație ori cultură? Opoziție sau complementaritate?	9
4. Sociologia monografică Gusti, o paradigmă de cercetare a satului	13
5. Agricultură și satul în România și în UE	15
Note	26

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIETII

Tema de cercetare:

Politici de locuire și dezvoltare comunitară în România

Coordonator: Adrian Dan, CS III;

Colectiv de autori: Adrian Dan, CS III; Cristina Băjenaru, CS;

Monica Constantinescu, CS III; Cercetător Științific III; Dana Nițulescu, CS; Laura Surdu, CS; dr. Bogdan Voicu, CS III; dr. Mălina Voicu, CS III

CUPRINS

0. Accesul la locuire versus excluziunea de la locuire	4
Dreptul la locuire	4
Grupuri excluse de la locuire	6
Factori determinanți ai excluziunii de la locuire	7
Diagnoza sintetică a situației	9
Condiții precare de locuire – semnificație	9
I. Accesul populației la utilități publice	16
Apa rece	16
Apa caldă și încălzirea	21
Alimentarea cu energie electrică	28
Gazele naturale	30
Canalizarea	34

Salubritatea	38
Dependințe	40
II. Precaritatea locuirii: O analiză de ansamblu a datelor conotative	44
Utilități publice	44
Dotarea cu bunuri	44
Adecvarea suprafeței utile la nevoile gospodăriei	44
Categoriile de precaritate	45
III. Zone de locuire precară	47
Zone de locuire. Aspecte metodologice	47
Există zone de locuire diferențiate calitativ la nivelul orașelor?	49
Tendințe de precarizare a condițiilor de locuit	53
Zone de locuire precară	53
Acoperirea zonelor de locuire precară cu utilități publice	52
IV. Profilul comunității - percepția actorilor instituționali	56
Alexandria	56
Zimnicea	57
Roșiori de Vede	58
Câmpina	60
Ploiești	60
Urlați	61
Concluzii	62
V. Relația populației cu asociațiile de locatari/propietari	63
Statutul de proprietar și managementul asociației de proprietari	63
Avantajele administrării imobilelor de asociația de proprietari	63
Zimnicea	64

Alexandria	65
Roșiori de Vede	66
Câmpina	67
Ploiești	67
București	68
VI. Locuințe sociale	71
Lămurirea termenului de "locuință socială"	71
Beneficiari. Criterii de eligibilitate	71
Administrarea măsurii	72
În ce constă măsura	72
Aplicarea măsurii	72
Locuințe sociale - realitatea efectivă	72
VII. Persoanele fără adăpost din România	76
Rezultatele cercetării cantitative asupra persoanelor fără adăpost	77
VIII. Gradul de cuprindere al persoanelor fără adăpost în legislația din România	86
IX. Relații sociale în zonele de locuire precară	89
ANEXE	105
Chestionarul adresat Consiliilor Locale din mediul urban	105
Anexa I. Utilități Publice	108
Apa rece	108
Apa caldă și căldura	114
Gradul de electrificare	120
Gaze naturale	122
Canalizarea	125
Dependințe	128

Anexa II. Precaritatea locuirii: O Analiză de ansamblu a datelor cantitative	132
Utilitățile publice: analiza factorială	132
Numărul standard de camere necesar pentru diverse tipuri de gospodarii	132
Categoriile de precaritate: detaliile tehnice ale analizei cluster	135
Anexa 1 - Zone de locuire precară - scurte descrieri	142
ANEXA A - Persoane fără adăpost	144

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIETII

Programul:

Politici sociale și economice cu impact asupra consumului populației

Tema de cercetare:

Instituția protecției consumatorilor din România

Coordonator: Mariana Stanciu

Colectiv de autori: Mariana Stanciu; Adina Mihăilescu; Mihnea Preotesi; Cristina Tudor

CUPRINS

Introducere	5
1. Instituții și legislație actuală privind protecția consumatorilor din România	7
1.1. Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor	11
1.2. Asociațiile pentru protecția consumatorilor	11
1.3. Consiliile consultative pentru protecția consumatorilor	12
1.4. Consiliul Interministerial pentru Inspectarea Calității și Armonizarea Reglementărilor Tehnice	12
1.5. Comitetul interministerial pentru Supravegherea Pieței Produselor și Serviciilor și Protecția Consumatorilor	13
1.6. Alte organisme cu atribuții în domeniu (LAREX, SISTEMUL, TRAPEX, ASRO)	14
2. Legislație ce reglementează cadrul instituțional al protecției consumatorilor din România	17
2.1. Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor	17

2.2. Asociațiile pentru protecția consumatorilor	17
2.3. Centrele de consultanță și informare a consumatorilor	17
2.4. Organisme de încercare și certificare	18
2.5. Organisme interministeriale cu rol de protecție a consumatorilor	18
3. Acte normative cu aplicabilitate generala in domeniul protecției consumatorilor	18
3.1. Protecția consumatorilor - legislația-cadru	18
3.2. Certificarea conformității produselor și serviciilor	19
3.3. Modalitatea de indicare a prețurilor produselor oferite consumatorilor	20
4. Protecția consumatorilor de produse alimentare	20
4.1. Alimente-regim juridic general	20
4.2. Marcarea și etichetarea produselor alimentare	20
4.3. Regimul juridic al viei, vinului și băuturilor alcoolice distilate	20
4.4. Protecția consumatorilor împotriva consecințelor dăunătoare ce pot fi provocate de imitațiile de produse alimentare	21
4.5. Ape minerale - norme tehnice	21
4.6. Regimul juridic al comercializării produselor agroalimentare în piețe, târguri și oboare	21
4.7. Condiții de comercializare a pâinii și fainii de grâu din import	21
5. Protecția consumatorilor de produse nealimentare	22
5.1. Protecția consumatorilor de produse de folosință îndelungată	22
5.2. Protecția consumatorilor de produse nealimentare de uz curent	22
5.3. Protecția consumatorilor de produse cosmetice	22
5.4. Protecția consumatorilor de produse folosite	22
5.5. Protecția consumatorilor la achiziționarea de piese auto	23
5.6. Protecția utilizatorilor de echipamente electrice de joasa tensiune	23
5.7. Materiale de construcții - controlul calității	23

5.8. Regimul juridic al producerii și comercializării fonogramelor	23
5.9. Protecția utilizatorilor de jucării	23
5.10. Norme și reglementari specifice privind marcarea și etichetarea produselor nealimentare	24
5.11 Regimul juridic al comercializării produselor denumite generic aurolac	24
6. Protecția consumatorilor de servicii	25
6.1. Protecția turiștilor	25
6.2. Regimul juridic al publicității; teleshopping	25
6.3. Servicii de alimentație publică - încadrarea pe tipuri de unități	25
7. Protecția intereselor consumatorilor	25
7.1. Protecția intereselor consumatorilor în contractele încheiate în afara spațiilor comerciale	25
7.2. Protecția intereselor consumatorilor în contractele la distanță	25
7.3. Protecția consumatorilor împotriva clauzelor abuzive în contracte	26
II. Drepturi, obligații, garante	27
1. Drepturi ale consumatorului	27
2. Obligații ale agenților economici	28
3. Garanții privind calitatea produselor și serviciilor	30
III. Protecția consumatorului la nivel internațional	31
1. ONU-ISO	31
2. IFAO – OMS	31
3. OECD	31
4. UNIUNEA EUROPEANĂ	33
IV. Mesaje media negative - efecte, strategii de prevenire, evaluare	36
1. Strategii normative	35
2. Strategii formative și educative	37

3. Strategii explorative	38
4. Elemente pentru o strategie operațională de protejare a copiilor și adolescenților față de mesajele contraindicate din audiovizual: rolul asumat de Consiliul Național al Audiovizualului	39
5. Cauzele generale ale nocivității crescute a mesajelor media și rolul raționalității economice în domeniu	40
V. Venituri, consum, trebuințe de protecție ale consumatorilor	44
1. Profilul socio-demografic al gospodăriilor românești la finele anului 2003. Unele implicații în domeniul protecției consumatorului	44
2. Raportul între veniturile și consumul populației în intervalul 2000-2003. Comparații internaționale	45
3. Efecte ale tendinței de creștere a veniturilor în domeniul consumului	49
4. Structurile cheltuielilor medii de consum ale gospodăriilor românești, în context central fi est european	53
5. Relații între veniturile și consumul populației din România, în anul 2003, potrivit datelor ICCV	53
6. Standardul de viață al populației din perspectiva coșului minim de consum	61
VI. Bariere de acces la serviciile administrative din perspectiva protecției consumatorului	63
1. Capital social - capital relațional. Stocul de relații utile și importanța lui în contextul societății românești actuale	64
2. Neîncrederea în instituții și corupția	65
3. Importanța relațiilor utile în contextul societății românești actuale. Polarizarea accesului la relațiile utile	71
4. Bariere de acces la serviciile publice	75
5. Costuri economice și sociale ale (non)accesului la unele servicii administrative	75
5.1. Înființarea unei firme	75

5.2. Serviciul de autorizare a construirii unei locuințe	78
Concluzii	82
Bibliografie	88

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIETII

Tema de cercetare:

*Efectele socioeconomice ale secetei și fenomenelor asociate
(aridizare, deșertificare) asupra comunităților umane din România*

Coordonator: Dumitru Chiriac, CS III;

Colectiv de autori: Dumitru Chiriac, CS III; Cristina Humă, CS; Ana Bleahu, CS;
Mircea Dumitrana, asis. I; Eugenia Glomnicu, asis. II

CUPRINS

Introducere	4
Capitolul 1. Dimensiunea fenomenului de secetă în România. Perioada 2000-2003	5
1.1. Cauzele generatoare de secetă și zonele de manifestare a acestui fenomen la nivelul României	5
1.2. Impactul secetei și fenomenelor asociate (aridizare, deșertificare) asupra agriculturii României	9
1.3. Seceta - factor generator de sărăcie	23
Capitolul. 2. Județul Dolj - zonă cu risc mare de secetă din România. Studiu de caz	28
2.1. Elemente de mediu care favorizează și amplifică seceta	28
2.2. Aspecte de ordin demografic	30
2.3. Efectele secetei asupra agriculturii județului Dolj	35

Capitolul. 3. Percepția populației den județul Dolj privind fenomenul de secetă.	
Rezultatele anchetei sociologice	49
Concluzii	56
Anexe	61

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIEȚII

Tema de cercetare:

Calitatea vieții comunităților etnice din România
Calitatea vieții minorității tătare din România.
Studii și cercetări

Autor: dr. Mictat A. Gârlan

CUPRINS

1. Date primare de demografie tătara în România	3
2. Repere istorice tătare	8
3. Cercetări statistice comparative privind nivelul școlii absolvite pe sexe și naționalități între anii 1992 - 2002, cu referințe la comunitatea tătară din România	19
4. Anexe: extrase din Recensăminte:	
a. Populația de 12 ani și peste după nivelul școlii absolvite în anul 1992	30
b. Populația de 10 ani și peste după etnie și nivelul instituției absolvite în anul 2002	30
5. Analiza comparativă a gradului de ocupare pe ramuri economice între anii 1992-2002 cu referințe la comunitatea tătara din România	39
6. Studiu de statistică comparată între anii 1992 – 2002 privind repartizarea populației pe locuințe și suprafețe locuibile cu referințe la comunitatea tătara	50
7. Anexe, extrase din Recensăminte:	

- a. Gospodării ale populației din locuințe după naționalitatea capului de gospodărie în anul 1992 58
- b. Gospodării din locuințe după etnia capului de gospodărie în anul 2002 58

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIEȚII

Tema de cercetare:

Minimul de trai, concept evaluativ al calității vieții

Autor: dr. Adina Mihăilescu

CUPRINS

Cuvânt de introducere	5
Capitolul 1. Conceptul de minim de trai	8
Capitolul 2. Metoda normativă de calcul al minimumului de trai decent și de subzistență după metoda ICCV	16
2.1. Metodologia de calcul al minimumului de trai decent și de subzistență pentru o familie de doi adulți activi din mediul urban, cu doi copii în întreținere, aplicată în I.C.C.V	16
2.2. Metodologia de calcul al minimumului de trai decent și de subzistență pentru o familie de doi agricultori din mediul rural, cu doi copii în întreținere, aplicată în I.C.C.V	20
Capitolul 3. Sărăcia ca fenomen social	24
3.1. Metodologii de măsurare a acesteia	24
3.1.1. Excluziunea	25
3.1.1.a. Handicap și inadaptare	25
3.1.1.b. Deprivarea	26
3.1.2. Insuficiența resurselor	28
3.1.3. Precaritatea	28

3.2. Relativitatea și insuficiența conceptelor de sărăcie	30
3.2.1. Pragul monetar al sărăciei	30
3.2.2. Pragul sociologic al sărăciei	34
3.2.3. Pragul monetar al sărăciei	36
Capitolul 4. Măsurarea sărăciei prin metoda subiectivă, în cadrul programului de cercetare "Diagnoza calității vieții" 1990-2000	45
Bibliografie	49
Anexe	53

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE

Tema de cercetare:

Impulsul monetar

Coordonator: Conf. univ. dr. Ene Dinga, CS. III

Autori: Conf. univ. dr. Ene Dinga, CS III; Camelia Băltărețu, CS

CUPRINS

Capitolul 1. Conceptul de impuls monetar	1
1.1. Introducere	1
1.2. Obiective urmărite în cadrul capitolului	2
1.3. Metodologia utilizată	2
1.4. Principalele rezultate	2
1.5. Concluzii	7
Capitolul 2. Mecanismul transmiterii impulsului monetar	8
2.1. Introducere	8
2.2. Obiective urmărite în cadrul capitolului	10
2.3. Metodologia utilizată	10
2.4. Principalele rezultate	10
Capitolul 3. Estimarea coeficienților de trecere a impulsului monetar între piețele financiare	19

3.1. Mecanisme de transmitere inter - piețe financiare.....	19
3.2. Mecanismul de transmisie monetară	24
3.3. Analiza VAR	28
3.4. Estimarea econometrică	30
Capitolul 4. Impactul impulsului monetar asupra curbei LM	33
4.1. Piața monetară și curba LM	33
4.2 Modelul IS-LM-EE: "Esența macroeconomiei moderne"	43
4.3. Impactul impulsului monetar asupra curbei LM	53

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE

Tema de cercetare:

Impactul cursului de schimb asupra dinamicii economice

Coordonatori : Conf. univ. dr. Mihail Vinențiu Ivan; drd. Silviu Marius Șeitan

Colectiv de autori: dr. Floarea Iordache, CS III; conf. univ. dr. Mihail Vinențiu Ivan;
drd. Camelia Milea, CS III; drd. Silviu Marius Șeitan, CS III;
lector univ. dr. Paul Lucian

CUPRINS

Capitolul 1. Factorii fundamentali ai cursului de schimb: masa monetară, rata dobânzii, inflația	1
1.1. Introducere	1
1.2. Identificarea factorilor care determină nivelul și evoluția cursului de schimb	2
1.3. Obiectivele studiului	4
1.4. Definirea conceptelor de bază	5
1.5. Analiza influenței separate a factorilor fundamentali (inflație, rata dobânzii, masa monetară) asupra cursului de schimb	7
1.6 Analiza influenței comune a factorilor fundamentali (inflație, rata dobânzii, masa monetară) asupra cursului de schimb în România	23
Capitolul 2. Analiza impactului cursului de schimb asupra ratei dobânzii	
2.1. Introducere	28

2.2. Dinamica reformei monetar-bancare și pârghiile curs de schimb și rată a dobânzii	29
2.3. Cursul de schimb și rata dobânzii – corelații și interdependențe	33
2.4. Speculațiile valutare și tehnici de acoperire a riscului	36
2.5. Impactul cursului de schimb asupra ratei dobânzii	38
2.6. Concluzii finale	48
Capitolul 3. Analiza impactului cursului de schimb asupra balanței comerciale	
3.1. Conceptele de „curs de schimb” și de „balanță comercială”	50
3.2. Teoria privind relația dintre cursul de schimb și balanța comercială	51
3.3. Modelarea impactului cursului de schimb asupra balanței comerciale. Aplicație pe cazul României	65
3.4. Concluzii	74
Capitolul 4. Analiza impactului cursului de schimb asupra producției industriale. Efecte adiacente	
4.1. Locul temei în cadrul proiectului	77
4.2. Delimitarea problemei	78
4.3. Abordarea teoretică	78
4.4. Factori ai dezvoltării producției industriale	79
4.5. Problema de studiu	79
4.6. Scopul studiului	80
4.7. Impactul cursului de schimb asupra evoluției economice a întreprinderii de producție industrială	80
4.8. Elemente privind proiectarea măsurilor de politică monetară	88
4.9 Decizii la nivelul macroeconomic	88
4.10. Concluzii	89
Capitolul 5. Analiza impactului cursului de schimb asupra comportamentului de consum și economisire. Efecte adiacente	

5.1. Importanța problemei	91
5.2. Scopul studiului	91
5.3. Aspecte metodologice	91
5.4. Cazul studiat	91
5.5. Elemente de fundamentare a deciziilor consumatorului	92
5.6. Cazul aprecierii monedei naționale	93
5.7. Cazul deprecierii monedei naționale	94
5.8. Perspective ale adoptării monedei unice	95
Capitolul 6. Analiza impactului cursului de schimb asupra optimizării portofoliului de active al băncii comerciale. Efecte adiacente	
6.1. Importanța problemei	97
6.2. Scopul studiului	97
6.3. Aspecte metodologice	97
6.4. Cazul aprecierii monedei naționale	98
6.5. Cazul deprecierii monedei naționale	99
6.6. Concluzii	100
6.7. Perspective ale adoptării monedei unice	101
6.8. Concluzii privind relațiile economice din mediul de afaceri	102
Capitolul 7. Impactul cursului de schimb asupra economiilor populației	
7.1. Evoluția istorică a principalelor monede euro și dolar	104
7.2. Cursul de schimb al leului față de dolar până la apariția monedei euro	104
7.3. Responsabilitatea BNR cu privire la impactul cursului de schimb asupra economiei naționale	105
7.4. Apariția unei noi monede: EURO	109
7.5. Avantajele monedei unice pentru economiile populației	109
7.6. Perspectivele pe termen scurt ale economiilor populației	110

Anexe	111
Bibliografie	117

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE

Tema de cercetare:

Strategia de dezvoltare durabilă a României
- Orizont 2025 -
Politica financiar – monetară

Coordonator: conf. univ. dr. Emil Dinga; drd. Silviu Marius Șeitan

Colectiv de autori: conf. univ. dr. Emil Dinga, CS III; drd. Silviu Marius Șeitan, CS III;
prof. univ. dr. Gheorghe Manolescu, CS I; conf. univ. dr. Mihail
Vincențiu Ivan, CS III; dr. Mihail Dimitriu, CS II; drd. Florin
Bălășescu, CS III, Antoniu Predescu; Costin Gheorghiu, CS III

CUPRINS

Capitolul 1. Sustenabilitatea în politica fiscală

1.1. Introducere	1
1.2. Obiective urmărite în cadrul capitolului	11
1.3. Metodologia utilizată	11
1.4. Principalele rezultate	12

Capitolul 2. Politica monetară sustenabilă

2.1. Rezumat	38
2.2. Starea economiei	43
2.3. Conceptele de bază ale studiului	54
2.4. Obiectivele politicii monetare pe termen mediu	59
2.5. Sustenabilitatea pe termen lung a politicii monetare	63

2.6. Factori ai sustenabilității politicii monetare	77
2.7. Multiplicatorii monetari	86
2.8. Țintele și ancorele monetare	96
2.9. Substitutele monetare – obiect al politicii monetare	106
Capitolul 3. Piețele financiare sustenabile	
3.1. Conceptul și dimensiunile pieței financiare sustenabile	134
3.2. Căi și modalități pentru dezvoltarea piețelor financiare durabile	153
3.3. Transformarea și restructurarea sustenabilă a piețelor	160
3.4. Modele conceptuale ale piețelor financiare	163
Capitolul 4. Mediul financiar al firmei	
4.1. Mediul financiar al firmei și mediul de afaceri în strategia de dezvoltare durabilă	184
4.2. Probleme de rezolvat	192
4.3. Indicatori specifici mediului financiar al firmei	194
4.4. Mediul financiar în România	197
4.5. Un posibil model de integrare a mediului financiar al firmei în strategia de dezvoltare durabilă a României – indicatori semnificativi	207
Bibliografie	216

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE

Tema de cercetare:

Deficitul economic

Coordonator: conf. univ. dr. Emil Dinga

Colectiv de autori: conf. univ. dr. Ene Dinga, CS III; dr. Napoleon Pop, CS I;
drd. Camelia Milea, CS I; Ionel Leonida, asist. cercet.;
lector drd. V. Brătianu, CS; lector drd. A. Moroșan, CS

CUPRINS

Capitolul 1. Conceptul și tipologia deficitului economic	1
1.1 Introducere	1
1.2. Obiective urmărite în cadrul capitolului	2
1.3. Metodologia utilizată	2
1.4. Principalele rezultate	2
1.5. Dificultăți întâmpinate	7
1.6. Concluzii	8
Capitolul 2. Deficitul bugetar ca resursă economică	9
2.1. Introducere	9
2.1. Percepția deficitului la nivelul societății	10
2.2. Deficitul economic și economia de piață	10
2.3. Accepțiunile deficitului bugetar	14
2.4. Semnificația de resursă economică a deficitului bugetar	17
2.5. Bibliografie	24

Capitolul 3. Deficitul balanței de plăți externe	25
3.1. Introducere	25
3.2. Mecanisme de echilibrare a balanței de plăți externe	28
3.3. Teorii privind ajustarea balanței de plăți externe. Finanțare versus ajustare	29
3.4. Analiza factorilor care influențează evoluția balanței de plăți externe	59
3.5. Concluzii	61
Capitolul 4. Multiplicatorii deficitelor publice	64
4.1. Introducere	64
4.2. Obiective urmărite în cadrul capitolului	64
4.3. Metodologia utilizată	65
4.4. Principalele rezultate	65
4.5. Concluzii	72
Capitolul 5. Rolul deficitului bugetului de stat în fundamentarea veniturilor publice	73
5.1. Introducere	73
5.2. Obiective urmărite în cadrul capitolului	73
5.3. Metodologia utilizată	73
5.4. Principalele rezultate	74
Capitolul 6. Fluxuri și cicluri fiscal – bugetare	94
6.1. Introducere	94
6.2. Argumente în favoarea noțiunilor de flux și ciclu fiscal-bugetar	94
6.3. Ciclu fiscal-bugetar	96
6.4. Fluxurile fiscale	102
6.4 Echilibrul și sustenabilitatea fluxurilor fiscale – bugetare	107
Capitolul 7. Deficitul microeconomic - deficitul de trezorerie	111
7.1. Introducere	111
7.2. Elementele și obiectivele trezoreriei	112
7.3. Costurile de gestiune în analiza trezoreriei	113

7.4. Procedee de gestiune sănătoasă a trezoreriei	114
7.5. Echilibrul financiar și evoluția trezoreriei	115
7.6. Modelarea deciziei de finanțare a întreprinderii pe termen mediu și lung - Testul B	117
7.7. Acoperirea soldului de trezorerie și modele de gestiune a acestuia	120
7.8. Abordarea contabilă a echilibrului microeconomic prin prisma Tabloului Fluxurilor de Trezorerie	122
Bibliografie	126
Anexe	127

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE

Tema de cercetare:

Rețelizarea și raționalitatea financiară într-o economie durabilă

Autori: prof.univ.dr. Gheorghe Manolescu, CS I; dr. Ligia Mărcuță

CUPRINS

Capitolul 1. Dimensiuni și caracteristici ale economiei durabile	1
Capitolul 2. Raționalitatea praxisului financiar	8
Capitolul 3. Rețeaua financiară instituțională a economiei durabile	13
Capitolul 4. Modelarea matricială a rețelei financiare	22

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE

Tema de cercetare:

Corelația salarizare – securitate socială – șomaj

Coordonator: drd. Silviu Ionașcu, CS. III

Colectiv de autori: conf.univ. dr. Felicia Alexandru; lector univ. drd. Roxana Tatiana Tudor; drd. Silviu Ionașcu, CS III; conf.univ.dr. Cornel Ionescu; drd. Ana Elena Moșneanu, CS III; dr. Mihaela Adina Mateescu, CS III

CUPRINS

Capitolul 1. Teoria ciclului de viață asupra consumului și economisirii	1
Capitolul 2. Salarizarea prin prisma securității sociale în România	16
2.1. Mărimea și structura gospodăriilor susținute de salariați	17
2.2. Salariile în veniturile familiei	18
2.3. Distribuția veniturilor totale și salariale	21
2.4. Cheltuielile și consumul/gospodării și persoană	23
2.5. Balanța de venituri și cheltuieli a gospodăriilor salariaților	24
2.6. Securitatea alimentară	25
2.7. Potențialul financiar al gospodăriilor întreținute de salariați în raport cu contravaloarea mărfurilor nealimentare și a serviciilor strict necesare	29
2.8. Riscurile asociate insuficienței resurselor financiare existențiale	32
Capitolul 3. Impactul salariului minim garantat în România	39
Capitolul 4. Coordonate financiare ale pieței muncii în România	45
4.1. Piața muncii. Concept. Trăsături	45

4.2. Piața muncii – echilibru și dezechilibru	49
4.3. Șomajul – consecință a dezechilibrului pieței muncii	50
Capitolul 5. Corelații financiar – economice ale șomajului	54
5.1. Curba originală a lui Phillips	54
5.2. Modelul excesului de cerere a lui Lipsey	56
5.3. Modificarea Samuelson – Solow la curba lui Phillips	58
5.4. Varianta monetaristă a curbei lui Phillips (ipoteza ratei naturale a șomajului) .	59
Bibliografie	74
Anexe	75

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE

Tema de cercetare:

Prețurile relative și comportamentul economic al firmelor

Colectiv de autori: prof.univ.dr. Gheorghe Manolescu;CS I; dr. Mihail Dimitriu, CS II;
drd. Florin Bălăsescu, CS III; Alina Georgeta Glod, CS

CUPRINS

Introducere	1
Capitolul 1. Comportamentul firmei și prețurile relative	3
1.1. Comportamentul economic al firmei și prețurile relative	3
1.2. Comportamentul financiar al firmei și prețurile relative	16
1.3. Bibliografie	21
Capitolul 2. Prețurile relative și comportamentul productiv al firmei	22
2.1. Introducere	22
2.2. Comportamentul productiv - particularizare a comportamentului economic	22
2.3. Conceptul de preț relativ la nivelul activității de producție	26
2.4. Analiza relației dintre prețurile relative și comportamentul productiv	27
2.5. Un model care descrie relația dintre prețurile relative și comportamentul productiv	30
2.6. Concluzii	32
2.7. Bibliografie	33

Capitolul 3. Decizia de investiții și prețurile relative	34
3.1. Aspecte privind cadrul general teoretic al deciziei de investiții	34
3.2. Decizia de investiții și prețurile relative	35
3.3. Bibliografie	41
Capitolul 4. Decizia financiară și prețurile relative	42
Capitolul 5. Structura pieței și prețurile relative	60
5.1. Introducere	60
5.2. Structura de piață, element decizional	61
5.3. Bibliografie	76

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE

Tema de cercetare:

Optimizarea deciziei financiare la nivelul firmelor

Coordonator: dr. Mihail Dimitriu, CS II

Colectiv de autori: dr. Mihail Dimitriu, CS II; drd. Silviu Marius Șeitan, CS III;
Antoni Predescu, asist. cercetare; conf. univ. dr. Mihai Ivan, CS III;
prof. univ. dr. Dumitru Tudorache, CS; dr. Floarea Iordache, CS III;
Costin Gheorghiu, CS III; Georgiana Ghițiga, CS; conf. univ. dr.
Cicilia Ionescu, CS; conf. univ. dr. Titel Negru, CS III; prof. univ. dr.
Silviu Crișan, CS

CUPRINS

Capitolul 1. Modelarea activității financiare a firmei - portofoliul eficient și optim	1
1.1. Modelarea deciziilor privind lichiditățile firmei	4
1.2. Modelarea deciziilor privind activele firmei	15
1.3. Bibliografie	35
Capitolul 2. Optimizarea strategiei bancare în condițiile integrării monetare	37
2.1. Introducere	37
2.2. Scopul lucrării	40
2.3. Particularități ale pieței unice a Uniunii Europene	40
2.4. Strategii bancare la nivelul Uniunii Europene	47
2.5. Optimizarea strategiei băncii comerciale/universale în condițiile integrării europene	70

2.6. Concluzii	74
Capitolul 3. Optimizarea performanței bancare	76
3.1. Caracterul specific al sistemului decizional din cadrul agentului economic care este banca	76
3.2. Căile de optimizare a performanței bancare	83
3.3. O propunere de optimizare a performanței bancare	92
3.4. Bibliografie	95
Capitolul 4. Optimizarea deciziei de credit ipotecar	97
4.1. Introducere	97
4.2. Mecanismul de funcționare a creditului ipotecar	98
4.3. Analiza procesului decizional - circuite și factori de influență	105
4.4. Limite de încadrare a optimului în decizia de credit ipotecar - influențe și constrângeri din mediul intern și extern	119
4.5. Binomul firmă - bancă și implicațiile asupra pieței creditului ipotecar	124
4.6. Concluzii	126
4.7. Bibliografie	127
Capitolul 5. Rata dobânzii - factor de optimizare a deciziei de finanțare la nivelul firmei	129
5.1. Definirea conceptelor de bază și obiectivele avute în vedere	129
5.2. Locul deciziei de finanțare în cadrul deciziei de politică financiară	133
5.3. Identificarea de variante de finanțare purtătoare de dobândă în cadrul firmei	135
5.4. Influența evoluției ratei dobânzii asupra deciziei de finanțare pentru variantele identificate	143
5.5. Optimizarea deciziei de finanțare în funcție de evoluția ratei dobânzii	150
5.6. Bibliografie	153
Capitolul 6. Optimizarea politicilor și opțiunile contabile	151
6.1. Caracteristici le esențiale ale deciziei financiare la nivelul firmei	151

6.2. Fundamentarea și adoptarea deciziei financiare pe baza modelelor economico-matematice	155
6.3. Tipologii de modele care reflectă aspectele tehnologice și de producție (politica comercială-financiară a firmei)	156
6.4. Aspecte privind sensibilitatea soluției optime la variația resurselor financiare	159
6.5. Analiza economică în fundamentarea deciziei financiare a firmei – optimizarea alocării resurselor investiționale (politica investițională) - criteriul deciziei optime	159
6.6. Opțiuni contabile induse de schimbări de estimări contabile - metode (politici) contabile	161
6.7. Modificări în estimările contabile	165
6.8. Schițarea unui model standard, linear, pe bază de descriții metodologice, măsurarea investițiilor printr-un model avansat de planificare	167
6.9. Obiectivele contabilității manageriale	171
6.10. Bibliografie	173
Capitolul 7. Optimizări în finanțarea alternativă a firmei	174
7.1. Întreprinderea-un sistem deschis către mediu	174
7.2. Nevoile și sursele de finanțare ale întreprinderilor mici și mijlocii în condițiile economiei românești	176
7.3. Modalități speciale (alternative) de finanțare	184
7.4. Analize comparative a tehnicilor alternative de finanțare, în vederea optimizării finanțării alternative a firmelor românești în contextul mediului financiar internațional	195
7.5. Concluzii	201
7.6. Bibliografie	202
Capitolul 8. Influența aplicării normelor contabile internaționale asupra analizei economico-financiare a activității întreprinderilor	203
8.1. Obiectivele analizei economico-financiare	203

8.2. Analiza poziției financiare a întreprinderii în contextul valorificării informațiilor bilanțiere	207
8.3. Analiza performanțelor întreprinderii în contextul valorificării informației degajate de contul de profit și pierdere	218
8.4. Analiza lichidității întreprinderii în contextul valorificării informației degajate de tabloul fluxurilor de trezorerie	230
Capitolul 9. Fundamentarea deciziei de reasigurare la nivelul firmei de asigurare	236
9.1. Căi de perfecționare a formelor și metodelor de reasigurare cu impact direct în procesul de luare a deciziilor la nivelul asigurătorului direct	241
9.2. Etapele elaborării unui program de reasigurare prin care asigurătorul își poate îmbunătăți activitatea financiară	263
9.3. Criterii de selecție avute în vedere de către asigurători la adoptarea deciziei de reasigurare	279
9.4. Model actuarial pentru determinarea gradului de stabilitate financiară a asigurătorului	284
Concluzii finale	288
Bibliografie	294
Capitolul 10. Optimizarea deciziei de investire în condiții de certitudine, incertitudine și risc	295
10.1. Optimizarea deciziei de investire în condiții de certitudine	295
10.2. Optimizarea deciziei de investire în condiții de risc	303
10.3. Optimizarea deciziei de investire în condiții de incertitudine	307
10.4. Bibliografie	310

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE

Tema de cercetare:

Presiunea fiscală și comportamentul economic

Coordonator: drd. Silviu Ionașcu, CS. III

Colectiv de autori: drd. Silviu Ionașcu, CS. III; drd. Delia Nedu, CS.;
drd. Andreea Stoian; drd. Lucian Țâțu; drd. Victor Dragotă;
drd. Elena Pădurean, CS. III; drd. Delia Vasilescu;
drd. Mihaela Teodorescu; dr. Carmen Comaniciu

CUPRINS

Capitolul 1. Presiunea fiscală: concept, varietăți, structură	1
1.1. Conceptul de presiune fiscală	1
1.2. Varietățile, indicatorii și structura presiunii fiscale	2
1.3. Politica fiscală privind rata presiunii fiscale	7
Capitolul 2. Funcțiile și măsurarea presiunii fiscale	18
2.1. Prudență și risc în dimensionarea și repartizarea sarcinii fiscale	18
2.1.1 Limitele teoretice ale presiunii fiscale	19
2.2. Funcțiile presiunii fiscale	21
2.2.1. Impozitele și regularizarea conjuncturală	21
2.2.1.1. Stabilizatorii automați și măsurile discreționare	21
2.2.1.2. Rolul politicii fiscale, în interdependență cu politica bugetară	22
2.2.2. Impozitul și alocarea resurselor	22

2.2.3. Impozitul și repartiția veniturilor	23
2.3. Determinarea teoretică a structurii fiscale optimale. Modelul lui Sato	25
2.4 Măsurarea presiunii fiscale	28
2.4.1. Cuantificarea presiunii fiscale globale	28
2.4.2. Măsurarea presiunii fiscale individuale	30
2.4.3. Presiunea fiscală la nivelul firmei	33
2.5. Concluzii	34
Capitolul 3. Presiunea fiscală netă – factor determinant al comportamentului economic	36
3.1. Definirea conceptului de presiune fiscală netă	36
3.2. Determinarea parametrilor care evaluează presiunea fiscală netă (la nivel individual)	40
3.3. Conturile generaționale – metodă de determinare a impactului presiunii fiscale nete asupra comportamentului la nivel macroeconomic	43
3.4. Concluzii	46
Capitolul 4. Presiunea fiscală marginală și rolul ei în comportamentul economic	49
4.1. Evoluția presiunii fiscale în România, în perioadă 1993-2003	51
4.2. Comportamentul economic al indivizilor – modele matematice	53
4.2.1. Incidența fiscalității la nivel macroeconomic	53
4.2.2. Incidența fiscalității la nivel microeconomic	55
4.3. Incidența fiscalității asupra comportamentului indivizilor în România. Metodologia de analiză și datele utilizate	57
4.3.1. Incidența fiscalității la nivel macroeconomic	57
4.3.2. Incidența fiscalității la nivel microeconomic. Studiu de caz.: persoanele fizice	67
4.3.3. Incidența fiscalității la nivel microeconomic. Studiu de caz: agenții economice	73

4.4. Concluzii	80
Capitolul 5. Evaluarea curbei Laffer pentru România	83
5.1. Aspecte teoretice privind curba Laffer	83
5.2. Determinarea parametrilor care modelează curba Laffer	86
5.3. Curba Laffer pentru România	88
5.3.1. Curba Laffer pe baza veniturilor realizate la bugetul de stat 1990-2002	88
5.3.2 Curba Laffer pe baza veniturilor planificate la bugetul de stat 1990-2002 ...	91
5.4 Concluzii	96
Capitolul 6. Impactul fiscalității asupra trezoreriei întreprinderii	100
6.1. Influența impozitului pe profit asupra trezoreriei întreprinderii	104
6.2. Analiza influenței taxei pe valoarea adăugată asupra trezoreriei întreprinderii	114
6.3. Influența accizelor și taxelor vamale asupra trezoreriei întreprinderii	118
Capitolul 7 presiunea fiscală – cauză sau efect a/al evaziunii fiscale	122
7.1. Relația „presiune fiscală – structura entităților economice”	125
7.2. Relația „presiune fiscală – structura obligațiilor fiscale”	129
7.3. Relația „presiune fiscală la nivelul agentului economic – presiunea fiscală la nivelul persoanei fizice”	136
7.4. „Presiunea fiscală” în limbajul contribuabililor	138
7.5. Relația „presiunea fiscală – sistem optimal de impozitare”	139
7.6. Concluzii	142

ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

„Costin C. Kirițescu”

**CENTRUL DE ECONOMIA
INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR**

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR

Tema de cercetare:

Riscurile în industria României.
Implicații economice.
Riscuri și alternative de dezvoltare a zonei Roșia Montană

Colectiv de autori: dr. Ștefan Răgălie, CP I; Vasile Dan, CP II; Conf. dr. Elena Moise (colaborator extern); dr. Marius Bulearcă, CP II; dr. Cristian Sima, P. III; Ruxandra Isaic-Maniu, CP III; Mariana Vania CP III; dr. Doina Tătaru CP III; Radu Popescu, CP III; Cristina Voicu, CP; Levon Sarchizian, asist. cercetare

CUPRINS

Introducere	1
Capitolul 1. Riscul în activitatea economică	1
1.1. Conceptul de risc: definire, moduri de abordare, semnificații	1
1.2. Tipologia riscurilor	3
1.3. Gestionarea și tratarea economică a expunerilor la risc	6
1.3.1. Gestiunea riscului	6
1.3.2. Tratarea economică a expunerilor la risc	9
1.4. Riscul în schimburile comerciale	12
1.5. Riscul economic în perioada de tranziție	15

Capitolul 2. Riscul în întreprinderile industriale	20
2.1. Abordarea riscului	20
2.2. Adoptarea deciziilor în condiții de asumare a riscurilor	20
2.2.1. Analiza diagnostic	20
2.2.2. Planificarea și pregătirea	22
2.2.3. Implementarea	28
Capitolul 3. Specializarea producției și a exportului industriei prelucrătoare din România și riscurile aferente acestui proces în perspectiva integrării în UE	34
3.1. Tendințe privind specializarea producției și a exportului în UE	35
3.2. Tendințe privind specializarea producției și a exportului în România	45
3.3. Riscurile specializării producției și a exportului industriei prelucrătoare din România în perspectiva integrării în UE	49
Capitolul 4. Riscul investițional în alegerea obiectivului economic	60
4.1. Elemente de diagnoză economico-financiară	60
4.2. Riscul investitorului privind plasarea capitalului	65
4.2.1. Categoriile ale riscului de țară	65
4.2.2. Indicatori de apreciere a eficienței economice a obiectivelor investiționale	66
4.2.3. Modele de apreciere a riscului de faliment al firmelor	67
4.3. Analiza sensibilității proiectelor investiționale	69
4.4. Aplicație privind riscul asociat plasării capitalului străin în cazul firmelor „GIMSID” SA și „FABERROM” SA	70
4.5. Determinarea riscului aferent proiectelor investiționale	74
Capitolul 5. Riscurile investiției de la Roșia Montană	79
5.1. Prezentarea investiției	79
5.1.1. Avantajele proiectului pentru statul român	79

5.1.2. Dezavantajele investiției pentru economia românească	80
5.2. Particularitățile proiectului Roșia Montană	81
5.2.1. Unele aspecte economice și sociale generatoare de riscuri majore	81
5.2.2. Unele aspecte ecologice și referitoare la conservarea mediului natural	83
5.2.3. Aspecte științifice istorico-arheologice și politice	83
5.3. Riscurile proiectului	84
5.3.1. Riscurile privind mediul înconjurător	85
5.3.2. Riscurile sociale	85
5.3.3. Risc similar accidentului de la S.C. Aurul Baia Mare	85
5.4. Unele concluzii privind riscurile promovării proiectului	87
5.5. Alternative de dezvoltare durabilă a zonei Roșia Montană	88
5.5.1. Posibilități de dezvoltare industrială a zonei	90
5.5.2. Posibilități de dezvoltare a turismului în zona Roșia Montană	94
5.5.3. Posibilități de dezvoltare a infrastructurii	95
5.5.4. Posibilități de valorificare a tradiției meșteșugărești	97
Capitolul 6: Concluzii	110
Anexe	117

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR

Tema de cercetare:

*Risc și certitudine în asigurarea Securității energetice a României.
Implicații economice*

Colectiv de autori: Vasile Dan; Ruxandra Isaic-Maniu; Mihaela Mateescu;
Mihai-Sabin Muscalu; Ștefan Răgălie

CUPRINS

Argument	5
Prolog sau Despre problematica energiei la început de mileniu	7
Capitolul 1. Sistemele electroenergetice actuale. Evaluarea și alocarea riscurilor	15
1.1. Mutații ale sistemelor electroenergetice	15
1.2. Incertitudine și risc	21
1.3. Venituri și riscuri. Asumarea riscurilor	26
Capitolul 2. Piața de energie electrică: Provocări, dificultăți, riscuri	28
2.1. Demonopolizare și privatizare	28
2.2 Liberalizarea piețelor de energie electrică. Reglementarea pieței de energie electrică la nivelul Uniunii Europene	35
2.3. Riscurile liberalizării sectorului energetic	52

Capitolul 3: Dezvoltarea pieței de energie electrică în România	
Riscuri posibile	61
3.1. Sectorul energetic românesc	61
3.2. Restructurare și reglementare	64
3.3. Riscul neatragerii investitorilor privați în SEER	72
3.4. Riscuri în perspectiva aderării la structurile europene	74
Epilog sau Despre riscul ineficienței energetice	78
Post scriptum: Riscul de a nu învăța de la alții	92
Bibliografie	99

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR

Tema de cercetare:

Coordonate strategice ale dezvoltării durabile a industriei extractive și energetice

Coordonator: prof. dr. Corneliu Russu

Colectiv de autori: prof. dr. Corneliu Russu; dr. Marius Bulearcă;
dr. Mariana Bădileanu; dr. Cristian Sima; dr. Cornelia Neagu

CUPRINS

Capitolul 1. Conceptul de dezvoltare durabilă. Dimensiunile dezvoltării durabile și afirmarea progresivă a acestora. Particularitățile dezvoltării durabile în industria extractivă și în cea energetică	3
Capitolul 2. Sectorul de extracție a minereurilor neferoase	36
Capitolul 3. Industria extractivă a cărbunilor	60
Capitolul 4. Industria extractivă a hidrocarburilor	82
Capitolul 5. Sectorul extracției și preparării minereului de uraniu	101
Capitolul 6. Industria energiei electrice	119

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR

Tema de cercetare:

Dezvoltarea regională durabilă.

Premise și perspective pentru România

Colectiv de autori: dr. Daniel Fistung; dr. Daniela Antonescu; Rodica Miroiu;
Teodor Popescu; Răzvan Marcu; Liliana Mătășariu

CUPRINS

Cuvânt introductiv	3
Capitolul. 1. Dezvoltare regională – dezvoltare durabilă	4
1.1. Concepte, obiective, principii, similarități, diferențe	4
1.1.1. Principalele elemente ale conceptului de dezvoltare durabilă	6
1.1.2. Principalele elemente definiției ale conceptului de dezvoltare regională	9
1.1.3. Principalele obiective ale conceptului de dezvoltare durabilă	11
1.1.4. Principalele obiective ale conceptului de dezvoltare regională	13
1.1.5. Principii ale conceptului de dezvoltare durabilă	16
1.1.6. Principiile conceptului de dezvoltare regională	18
1.2. Premise generale de dezvoltare. Exemple internaționale	32
1.3. România, între programul de dezvoltare regională și principiile dezvoltării durabile	35
Capitolul 2. Modelarea proceselor de dezvoltare durabilă la nivel regional	40

2.1. Concepte teoretico-metodologice – modele de dezvoltare durabilă, modele de dezvoltare regională	40
2.1.1. Modele de dezvoltare durabilă	40
2.1.2. Modelarea dezvoltării regionale	45
2.2. Un posibil model de dezvoltare regională durabilă	57
Capitolul 3. Premise ale dezvoltării durabile ale regiunilor din România	60
3.1. Principalele zone sensibile din perspectiva dezvoltării durabile	60
Zone cu probleme ale calității aerului	60
Zone cu probleme ale calității apei	62
Zone cu probleme ale calității solului	64
Zone cu probleme de sănătate a pădurilor	66
3.2. Analiza perspectivelor de dezvoltare durabilă ale regiunilor de dezvoltare din România	67
Regiunea NORD-EST	69
Regiunea SUD-EST	76
Regiunea SUD	77
Regiunea SUD-VEST	78
Regiunea VEST	81
Regiunea NORD-VEST	83
Regiunea CENTRU	86
Regiunea București-Ilfov	88
Cap.4. Agenda 21 pentru regiunea 8, București-Ilfov	92
4.1. Agenda 21, particularități, cerințe, metodologie de elaborare	92
4.2. Analiza premiselor pentru dezvoltarea unui model de agendă 21 în cadrul regiunii București-Ilfov	95
4.2.1. Generalități	95

4.2.2. Model de Agendă 21 pentru Regiunea București-Ilfov	104
Concluzii	129
Bibliografie	132
Anexe	135
Anexa nr.1	135
Anexa nr.2	148

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR

Tema de cercetare:

*Perspectivile industriei prelucrătoare românești în contextul
dezvoltării sale durabile*

Coordonator: dr. Nicoleta Hornianschi

Colectiv de autori: dr. Nicoleta Hornianschi, CSI; Vasile Dan, CSII;
Ruxandra Isaic-Maniu, CSIII; Daniel Mărguș, CSII,
drd. Nicoleta Odae, CSIII; Mariana Vania, CSIII; Vasilica Neacșu

CUPRINS

Introducere	3
Capitolul 1. Preocupări ale UE în vederea asigurării unei creșteri economice durabile	5
1.1. Strategia UE de la Lisabona privind reînnoirea economică, socială și protecția mediului	5
1.2. Strategia UE pentru dezvoltarea durabilă	11
Capitolul 2. Tendințe privind evoluția industriei prelucrătoare în UE	21
2.1. Produse alimentare, băuturi și tutun	21
2.2. Industria textilă, a confecțiilor, pielăriei și încălțăminteii	24
2.3. Industria lemnului (exclusiv mobila) și a hârtiei	28
2.4. Produse chimice, cauciuc și mase plastice	29
2.5. Industria fibrelor artificiale sau sintetice	32

2.6. Industria cauciucului	32
2.7. Industria maselor plastice	33
2.8. Produse minerale nemetalifere	33
2.9. Sticlă	34
2.10. Cement, beton, piatră și alte produse minerale nemetalifere	35
Capitolul 3. Factori determinanți ai asigurării dezvoltării pe baze durabile a industriei	37
A. Competențele	40
B. Efortul tehnologic	41
C. Investițiile străine directe	42
D. Plata de redevență și de drepturi de licență către străinătate	45
E. Infrastructura modernă	47
F. Protejarea mediului	47
Capitolul 4. Strategia sectorială din comunicații și tehnologia informației privind dezvoltarea durabilă	49
Comunicații	49
Tehnologia informației	50
Reforma digitală în România	52
Piața sectorului IT &C	56
Capitolul 5. Scenarii posibile pentru elaborarea strategiei de dezvoltare industrială durabilă a României – orizont 2025. opțiuni și priorități în evoluțiile sectoriale	81
5.1. Clasificarea ramurilor industriale după dinamica lor mondială, în perioada 1980-1996 (tabelul 5.1)	81
5.2. Ramuri strategice pentru economia mondială și pentru cea națională	82
5.3. Selecția unor seturi de ramuri industriale ce pot fi considerate prioritare pentru România	83

5.4. Scenarii posibile de alegere a priorităților	86
Capitolul 6. Direcții de acțiune în vederea asigurării dezvoltării pe baze durabile a industriei țării noastre	88
6.1. Căutarea și valorificarea noilor tehnologii	89
6.2. Utilizarea unor noi modalități de organizare și gestionare a întreprinderilor	90
6.3. Încurajarea activității antreprenoriale	93
6.4. Integrarea întreprinderii în lanțurile de valoare mondiale	94
6.5. Crearea cadrului instituțional și organizatoric de sprijinire a inovării și învățării de către întreprinderi	101
Bibliografie	104
Anexe	106
Concluzii	110